

απεράθου

ΤΕΥΧΟΣ ΑΝΟΙΞΗΣ / 250 ΔΡΑΧΜΕΣ

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

ΙΔΡΥΜΑ ΤΟΠΑΛΗ

περιεχόμενα

πρόλογος σελ.7

για τη γλώσσα σελ.9

για το βενέζι σελ.13

παραμύθι σελ.20

ποίηση σελ.23

μήνυμα ζωής σελ.29

ο νυχτερινός οδοιπόρος σελ.30

ένας πρόλογος

Το περιοδικό που κρατάτε στα χέρια σας είναι μια προσπάθεια που ξεκίνησε από το Νοέμβριο. Αποτελεί ένα ερέθισμα για παραπέρα προσπάθειες, καθώς και για άλλου είδους εκδηλώσεις του λογοτεχνικού τμήματος. Στο λογοτεχνικό τμήμα περιμένουμε και σένα που έχεις μια άποψη και έχεις να προτείνεις κάτι το διαφορετικό ώστε να γίνει αισθητή και δημιουργική η παρουσία μας στο χώρο της Πάτρας.

Αν και η εξέλιξη δεν ήταν η αναμενόμενη το Λογοτεχνικό Τμήμα ξεκίνησε με τις καλύτερες προοπτικές στην ιδρυτική του συνέλευση, την Πέμπτη 28 Νοεμβρίου του 1991. Εκεί ακούστηκαν ενδιαφέρουσες απόψεις και φάνηκε μια προσέγγιση ατόμων που πριν δεν γνωριζόντουσαν. Η συνέλευση κατέληξε σε μίνι πάρτυ. Η εικόνα που επικρατούσε αποτυπώθηκε στο χαρτί. Τέσσερα διαφορετικά άτομα έγραψαν το κείμενο που ακολουθεί κι όμως μοιάζει να το 'χει γράψει ένας άνθρωπος. Ας τελειώσουμε λοιπόν αυτόν τον πρόλογο χωρίς άλλα λόγια.

Αυτό που βλέπω στα μάτια σας
ξένο μοιάζει με τις αισθήσεις
που συγκλόνιζαν τη σκέψη
φυλακισμένη στο ηλεκτρισμένο συνοθύλευμα
και διακρίνω να ξυπνάει
μα είναι αδύνατο ακόμη το φως
η ακτίνα που θα συναρπάσει όλο το είναι.

Χαρίζω αυτή τη δίνη των ελπίδων και των δισταγμών μου σε μας.
που αγαπάμε τη λάμψη του ονείρου στο τέλος της μνήμης και του πραγματικού.
που λέμε πως οι σκέψεις μας για μας θα μείνουν μόνον μα ο τρόπος που τις βγάζουμε
στο φως, έξω από μάς, μόνον για μάς, για μάς...

Και ξέρεις τι γίνεται; Ολοι κάπου υπάρχουμε; Είμαστε; ζούμε. Ολοι κάπου
νοιώθουμε; χάνουμε; κλαίμε. Αυτούς που νοιώσαμε και λυώσαμε και απλώσαμε στην
κρεμάστρα της λήθης. Και τώρα νέοι καινούργιοι. Αγνωστοι και φοβιστικοί.
Γνωστοί και απόμακροι. Βλέμματα. Δε με νοιάζουν τα βλέμματα. Φοβάμαι τις σιωπές.
Πρέπει να τελειώσω. να κλείσω. Στην υγειά σας. Στην υγειά μας.

Ας χορέψουμε, ας αφήσουμε το σώμα ελεύθερο

Τι να πεί ένα χαρτί και το μελάνι;

Ολοι εδώ μέσα καπνίζουν

Τι να πεί ένα παιδάκι μόνο

Βλέπει καπνό

εσείς τι βλέπετε;

Εγώ Καπνό

πολύ καπνό και φωνές

Τι να πεί ένα παιδάκι, πώς να ακούσει

ας φωνάζουμε!

Μούσες ξεμαλλιασμένες γιατί σκορπίζετε

Στο φως του κρασιού πνιγόμαστε

κι εσείς στο βάθος σας

Απόψε δε θα σκοτώσω

τα παιδιά

Μόνο τη φωνή μου.

Ο τρελλός με τα καντά γυαλιά

ξεχύθηκε

Η κιμωλία αστράφτει στον κύκλο

της σιωπής

Πηγάδια ρουφήχτε

κάτι τρέχει και κρύβεται

Κάτι υπάρχει και σωπαίνει!!!!

για τη γλώσσα

Η γλώσσα είναι ένας κόσμος που απεικονίζει δυναμικά τα αντικείμενα και τα νοήματά τους. Αποτελεί μέσο για επικοινωνία και πνευματική ενότητα που αναπτύσσει την πνευματικότητα του ανθρώπου.

γράφει η ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η αγελέα μορφή της ζωής του ανθρώπου, παρά τον πρωτογονικό της χαρακτήρα, έθετε σαν αναγκαιότητα μορφές επικοινωνίας ανεξάρτητα από πρακτική ή συστηματική δόμηση λειτουργίας. Βαθύτερα και πηγαία τα αίτια δημιουργήσαν αυτού του είδους την αναγκαιότητα. Γιατί όπως είναι απαραίτητη αρχή το ζήτημα της συνεργασίας, της αλληλοεπίδρασης και της αλληλοεξάρτησης ανάμεσα στους ανθρώπους, εξ' ίσων απαραίτητο θεωρείται και το ζήτημα της επικοινωνίας και μάλιστα στην όσο το δυνατό λεπτομερή και βαθύτερη έννοιά του.

Ετσι δεν είναι τυχαίο το ότι ο πρωτόγονος χρησιμοποιούσε τρόπους συνεννόησης που οπωσδήποτε και τη σκέψη καταπονούσαν για να τους επινοήσει - και βέβαια ήταν ευεργετικό στοιχείο γιατί έδωσε τα πρώτα κεντρίσματα για όξυνση σκέψης - και να τους κάνει προσιτούς για κάθε όργανο που προσφέρεται για αυτό. Σχήματα που παραστατικά έδιναν ή δίνουν το νόημα ολόκληρης υπόθεσης, στη συνέχεια οι κραυγές, που άναρθρα διάρθρωσαν κάτω από το μερικό έλεγχο του εγκεφάλου, έδιναν την απόκλιση έννοιας, σκέψης ή πράξης έως ότου τέθηκαν υπό τον έλεγχο της συνείδησης, όπου σε παραλληλισμό με το νού πήραν τη μορφή συγκεκριμένης εικόνας που προμοδοτείται από τη λογική και τη θελημένη διάσταση των πραγμάτων. Έγινε, δηλαδή, αναγκαιότητα για τον άνθρωπο η διαμόρφωση της απόδοσης των νοημάτων, στη μορφή της πληρότητας και της ακεραιότητας, σύμφωνα με το περιεχόμενο και την ιδιαιτεριότητα

ζήτηματος. Βεβαίως η πάροδος του καιρού στο μήκος της αιωνιότητας έδωσε στην τελική μορφή το λόγο.

Λόγος είναι η διάταξη λέξεων και φράσεων του ανθρώπου, που μέσα από συντακτικό και λογικό ειρμό διατάσσονται τα νοήματα, οι σκέψεις, οι πράξεις και τα αποτελέσματά τους. Διαμορφώθηκε, δηλαδή, κατά τύπους και περιοχές, σύνολο φράσεων και εκφράσεων που τίθενται στην υπηρεσία του ανθρώπου για επικοινωνία και συνεννόηση, πράγματα που διευκολύνει όλους τους τομείς ενδιαφερόντων του.

Εκμεταλλεύτηκε ουσιαστικά του προνόμια όπως της στοματικής του κοιλότητας με τη γλώσσα σαν όργανο ουσίας, στο ζήτημα της διάρθρωσης του λόγου και έδωσε σε αυτά ειδική κατεύθυνση εξέλιξης, ώστε η χρήση τους στην τελική μορφή να είναι εκείνη που θα υπηρετήσει τις επιθυμίες και την προσωπική του βούληση. Κάτω από αυτό το ρυθμό ακολουθεί η σταδιακή πορεία του λόγου που μετασχηματίζει την άναρθρη κραυγή σε λέξεις συνειρμικά δεμένες με τη λογική, έτοιμες να παίζουν σημαίνοντα ρόλο στην ανάπτυξη και την καλλιέργεια του ανθρώπινου πνεύματος.

Η ιεράρχηση των πραγμάτων και η διαδικασία που ακολουθήθηκε και που συνεχίζει να προχωρεί, κατά μια έννοια έφερε στο προσκήνιο γλωσσικά συστήματα των οποίων η δόμηση ήταν και είναι ανάλογη πολιτικών και κοινωνικών καταστάσεων. Θέλουμε δηλαδή να πούμε ότι με αυτόν τον τρόπο το θέμα της γλώσσας ερχόταν επιβεβλημένο στη μιά ή την άλλη μορφή του έτσι ώστε να εξυπηρετεί σκοπιμότη-

τες και οπωσδήποτε να καλύπτει προνομιακά πλέον, ειδική κατηγορία ατόμων. Είναι δε αυτή η οικονομικά ισχυρή, εφ' όσον η κατάρτιση της γλώσσας ειδικά στον Ελλαδικό χώρο έγινε προνόμιο των λίγων. Πού βρίσκεται το αίτιο και πού παραβιάζεται το δικαίωμα του να γίνει κτήμα το γλωσσικό σύστημα στους πολλούς; στις μάζες που όσο κι αν είναι απρόσωπες και συμπαιγείς έχουν άμεση την ανάγκη της επικοινωνίας και συνεννόησης; Γιατί το να καταστεί γνώστης του γλωσσικού συστήματος το σύνολο συνεπάγεται πρόοδο και εξέλιξη σε όλους τους τομείς γενικού και ειδικού ενδιαφέροντος. Η δόμηση της γλώσσας σχετίζεται άμεσα και με τη δόμηση της προσωπικότητας του ατόμου, όπου σε ταύτιση με τις επιδιώξεις του σφυρηλατεί, ισχυροποιεί και θεωρείται το εγώ του. Η γλώσσα και η κατάρτιση της ανθρώπινης ύπαρξης γύρω από αυτήν είναι οι πιο σημαντικοί στυλοβάτες του κοινωνικού υποβάθρου, ανεξάρτητα από αντίστοιχη κοινωνική κινητικότητα που τυχόν σημειώνεται. Γιατί μέσα από αυτήν την κινητικότητα που είναι φροικό επακόλουθο, δίνεται η διαλεκτική των πραγμάτων, πάντα συνειδητή με τη γλώσσα και τη χρήση της. Ακριβώς γι' αυτό τονίζει και ο φιλόσοφος "τα όρια της γλώσσας μου τα όρια του κόσμου μου". Είναι αναμφισβήτητο ότι υπάρχει ταύτιση της γλώσσας και των πνευματικών ορίων και αυτό γιατί ο μετασχηματισμός των αντιλήψεων σε λόγο κύρους και οντότητας πολλαπλασιάζει τις δυνάμεις του εγώ και δίνει την προσωπικότητα ανήσυχη και αναζητήση. Κάτω από αυτό το πλαίσιο διευρύνονται οι οριζόντες ενδιαφερόντων και χαράσσονται τα όρια του κόσμου του ατόμου, πάντοτε ευρεία μέχρι αχανή. Η παρουσία του λόγου δυναμική και ουσιαστική οριοθετεί τις διαστάσεις του αντικείμενου και προβαίνει στην πράξη και παρουσία έργου.

Η γλώσσα αποτελεί μέσο για επικοινωνία, παράγοντα πνευματικής ενότητας αλλά και στοιχείο που ελέγχει συνδετικό ρόλο ανάμεσα στο δημιουργό, το αποτέλεσμα και τον τρόπο ο οποίος ακολουθήθηκε προκειμένου να δοθεί το αποτέλεσμα. Είναι δηλαδή κεντρικός φορέας της ουσίας των πραγμάτων, της ίδιας της ζωής. Είναι ένας ολόκληρος οργανισμός περίπλοκος και πολυδιάστατος που θεωρείται σύμφωνος με την ανθρώπινη ύπαρξη και που συντονίζει μορφές δράσης και εκδηλώσεών του, παράλληλα σταθμίζει το ελεύθερο πνεύμα και το ωθεί στη δημιουργική και παραγωγική πορεία.

"Δεν έχω άλλο στο νού μου παρ' εξ ελευθερίας και γλώσσας" έχει διατυπώσει απλά και λακωνικά ο Δ. Σολωμός και βεβαίως κυριαρχεί της διανοίας του καλλιερημένου ατόμου η ιδέα της ελεύθερης δημιουργίας, που είναι απόρροια

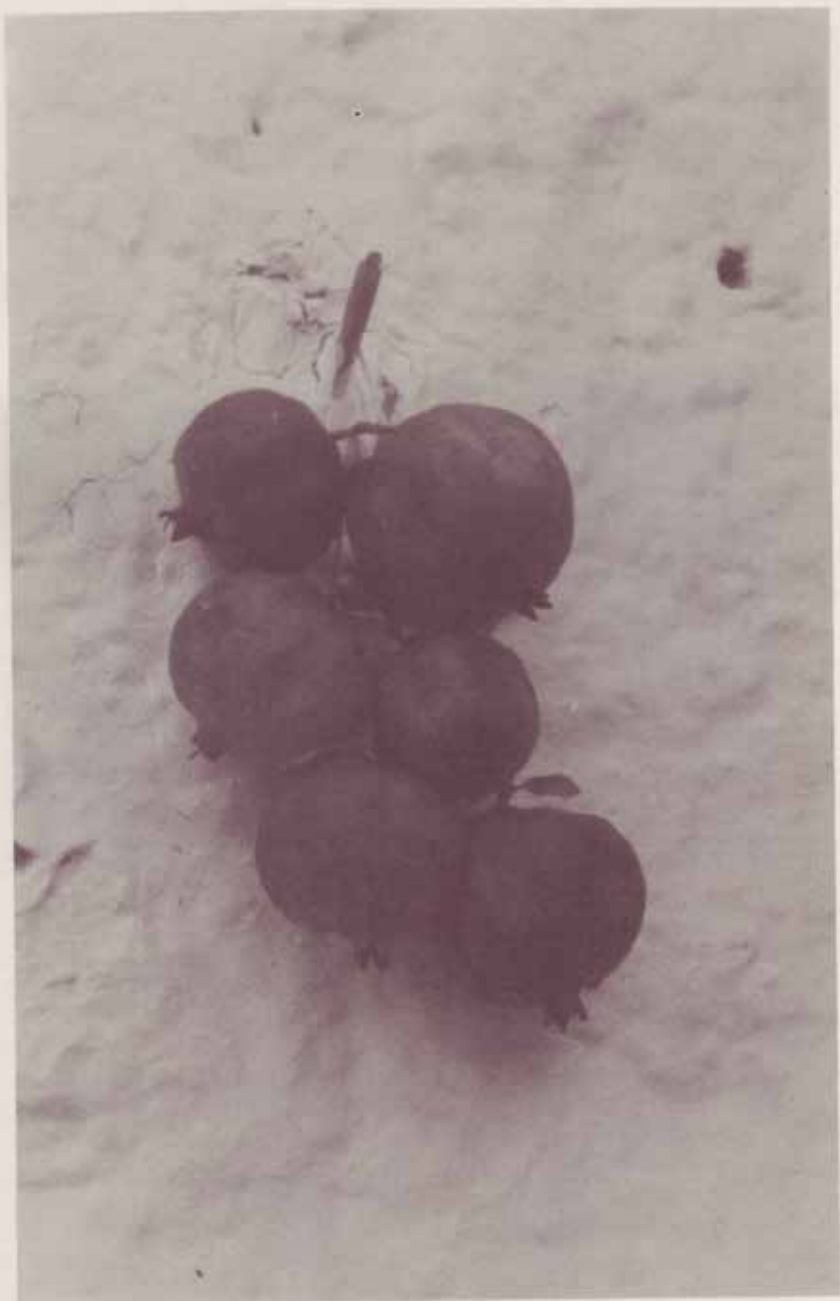
γλωσσικής κατάρτισης. Γιατί μόνο έτσι σημειώνεται ο πνευματικός αναβαθμός, κατάλληλος να δώσει ό,τι απαιτούν οι καιροί και οι περιστάσεις για όφελος του κοινωνικού συνόλου.

Είναι δε αυτά, η πνευματική προσφορά στη μορφή του διηγήματος, της διατύπωσης θεωριών, στην παρουσία αντιλήψεων και θέσεων όπου έχουν αντίκρουσμα την αλήθεια και την πραγματικότητα. Η ελευθερία της δράσης του ατόμου συντονίζεται από δομικά, βαθύτερα στοιχεία και από το λόγο, του οποίου την πορεία και την εξέλιξη χαράζει η γλώσσα, κάτω από την παρουσία επιμέρους γλωσσικών συστημάτων κατά χώρες και εθνότητες. Βέβαια η προσαρμογή του γλωσσικού συστήματος με λοιπούς παράγοντες του τόπου είναι υποχρεωτικά αναγκαία.

Παράλληλα ειδικές συνθήκες και η παρουσία κοινωνικών ρευμάτων που αφορούν το κοινωνικό και πολιτικό τομέα υπαγορεύουν και την αναμόρφωση γλωσσικών συστημάτων, σε βαθμό που αυτά να γίνουν προστά και να καλύπτουν το πληθυσμιακό πλαίσιο ουσιαστικά και ζωικά. Πετυχαίνεται αυτό, με την απαλλαγή της γλώσσας από περιττά στοιχεία, που εμπλέκουν και εμποδίζουν την κατανόηση και εκμάθησή της και που αναμφισβήτητα καλλιεργούν τον αναλφαριθμητισμό και την αμάθεια. Με αυτό το ρυθμό ούτε η ιστορία της χώρας είναι δυνατόν να γίνει γνωστή από τους πολλούς, ούτε η γενική πορεία εξέλιξης, ούτε ο τρόπος εξέλιξης και πολύ περισσότερο δεν είναι δυνατόν να σημειωθεί μεγάλο ποσοστό στις τέχνες, στις επιστήμες ακόμα και σε απλές καθημερινές περιπτώσεις της ζωής.

Και ο ρυθμός εκπαίδευσης εμποδίζεται κατ' αυτών τον τρόπο, προσκρούει σε υπαρκτές δυσκολίες και παρέχεται στους εκπαιδευόμενους κάτω από εσφαλμένες μορφές δόμησης και επιμέλειας. Επομένως εφ' όσον δεχτούμε ότι η γλώσσα είναι ο κόσμος, υποχρεωτικά θα επιδοκιμάσουμε την άποψη ότι ο νους και τα επιτεύγματά του, το αντικείμενο και η πραγμάτωσή του είναι ομόρροπες δυνάμεις που κατευθύνουν τους ανθρώπινους νόμους διαρθρωμένους στη γλώσσα, που οριοθετεί και την ύπαρξη του ατόμου.

Εκεί βρίσκεται και γλώσσα του χρωστήρα του ζωγράφου, που μέσα από το χρώμα και τις πινελιές του δίνει τον κόσμο του ελεύθερα και αυτόβουλα, εκεί βρίσκεται και η γλώσσα της ομιλίας που λαξεύει το μάραφο και τον δίνει έκφραση και ζωή, εκεί βρίσκεται η ελευθερία του νου για δημιουργικότητα και παροχή έργου που είναι ο λόγος των πραγμάτων και της ζωής.

ηλίας βενέζης

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Μυθιστοριογράφος, διηγηματογράφος, θεατρικός, συγγραφέας ταξιδιωτικών εντυπώσεων και χρονικών, βιογράφος επιφυλάδογράφος. Ο Ηλίας Βενέζης γεννήθηκε στις 4 Μαρτίου του 1904 στο Αϊβαλί της Μικράς Ασίας, απόπατέρα κτηματία, τον Μιχαήλ Δημητρίου Μέλλο, που καταγόταν από την Κεφαλλονιά. Μητέρα του, η Βασιλική, το γένος Γιαννακού Μπιμπέλα, Λεσβιακής καταγωγής. Εξ αιτίας των τουρκικών διωγμών, ξεπατρίστηκε στα 1914 στη Μυτιλήνη. Μετά το τέλος του πρώτου παγκόσμιου πολέμου επέστρεψε στην πατρίδα του όπου αποτελείωσε τις γυμνασιακές του σπουδές. Στα 1922 στη Μικρασιατική καταστροφή, οι Τούρκοι τον έπιασαν και τον έστειλαν σιλόβο στα εργατικά τάγματα της Ανατολής. Από τις τρεις χιλιάδες συμπατριώτες του που είχαν πιαστεί από τους Τούρκους γλίτωσαν εικοσιτρείς - και ένας από αυτούς ήταν ο νεαρός Ηλίας Μέλλος, που του ήταν γραφτό να επιβληθεί αμέσως στο Ελληνικό κοινό, με το πεζογράφημά του "Το νοούμερο 31328", μέσα από τις σελίδες του οποίου παρουσιάζονται σε όλη την τραγικότητα, η φοβερή εμπειρία του από τη ζωή του και τις περιπέτειές του στα τουρκικά τάγματα της Ανατολής.

Υστερα από δεκατεσσάρων μηνών μαρτύρια απελευθερώθηκε από τους Τούρκους και ξαναγύρισε στη Μυτιλήνη, όπου άρχισε να εργάζεται σαν υπάλληλος στην Εθνική Τράπεζα πρώτα και ύστερα στην Τράπεζα της Ελλάδος. Στη Μυτιλήνη γνώρισε το Στρατή Μυριβήλη και έγινε συνεργάτης της εφημερίδας "Καμπάνα" που την εξέδιδε ο συγγραφέας της "Ζωής εν Τάφο", καθώς και συνεργάτης των άλλων Λεσβιακών περιοδικών. Στη συνέχεια, ο Βενέζης μετοίκησε στην Αθήνα και υπηρετώντας πάντα την Τράπεζα της Ελλάδας στα 1938 παντρεύτηκε τη Σταυρίτσα Μολυβιάτη που ήταν κι αυτή από το Αϊβαλί. Κάτω από τη Γερμανική Κατοχή, τα γερμανικά Ες - Ες τον συνέλαβαν μέσα στην Τράπεζα της Ελλάδος, γιατί στις 25 Μαρτίου 1943, είχε

μιλήσει στους υπαλλήλους της Τράπεζας για την Ελευθερία. Τον έκλεισαν στις φυλακές Αβέρωφ. Τον απομόνωσαν στο "Μπλοκ C" και θα τον εκτελούσαν ίσως, αν δεν ξεσηκωνόταν ο πνευματικός και επιστημονικός κόσμος, με επικεφαλής τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Δαμασκηνό και δεν έπειθαν τα Ες - Ες να τον αφήσουν ελεύθερο. Στη νέα αυτή δραματική εμπειρία του, χρωστάμε το μόνο θεατρικό έργο που έγραψε το "Μπλοκ C" και που ερμηνεύτηκε με μεγάλη επιτυχία από το Εθνικό Θέατρο.

Στο μεταξύ ο βενέζης και με τα νεανικά και με τα κατοπινά του έργα και με τη μεγάλη και ποικίλη πνευματική του δραστηριότητα, είχε αναδειχθεί σαν ένας από τους κορυφαίους πεζογράφους όχι μόνο της γενιάς του '30, αλλά και της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Η δράση του αυτή και το λογοτεχνικό έργο του τιμήθηκαν με πολλά αξιώματα και διακρίσεις (Διευθύνων Σύμβουλος του Εθνικού θεάτρου, Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. της Λυρικής Σχολής, ιδρυτικό μέλος της "Ομάδας των Δώδεκα", μέλος των επιτροπών απονομής Κρατικών Βραβείων, Πρόεδρος διαφόρων επιτροπών των Υπουργείων Παιδείας και Προεδρίας Κυβερνήσεως κ.α.). Όλες αυτές οι διακρίσεις, μαζί βέβαια με το μεγάλο κύρος του λογοτεχνικού του έργου, επικυρώθηκαν με την εκλογή του σε μέλους της Ακαδημίας Αθηνών, στις 19 Ιανουαρίου 1957. Σε όλο αυτό το διάστημα ο Βενέζης, εκτός από τις εκδόσεις και τις αλλεπάλληλες επανεκδόσεις των πολυαριθμών έργων του, δεν έπαυε να συνεργάζεται τακτικότερα στις εφημερίδες "Το Βήμα" (από το 1946 ως το θάνατό του), στην "Ακρόπολη" και στο Εθνικό Ιδρυμα Ραδιοφωνίας. Πολλά από τα έργα του, μεταφράστηκαν στις περισσότερες ευρωπαϊκές γλώσσες.

Ο Ηλίας Βενέζης πέθανε στις 3 Αυγούστου του 1973. Η σορός του μεταφέρθηκε στη Μυτιλήνη και ενταφιάστηκε στην αγαπημένη του εξοχή Εφταλού, όπου είχε αποκτήσει μια θερμή κατοικία.

Περιλήψεις των τριών σημαντικότερων έργων του Βενέζη

"Νούμερο 31328"

Σκλάβοι στα εργατικά τάγματα της

Ανατολής. 1931.

Πεζογραφήματα:

A) Μυθιστορήματα

"Το Νούμερο 31328" (1931)

"Γαλήνη" (1939)

"Αιολική γή" (1943)

"Εξοδος" (1950)

"Ωκεανός" (1956)

B) Διηγήματα

"Ο Μανώλης Λέκκας" (1928)

"Αιγαίο" (1941)

"Ωρα πολέμου" (1946)

"Οι νικημένοι" (1954)

"Αρχιπέλαγος" (1969)

Γ) Ταξιδιωτικά και Περιηγητικά

"Φθινόπωρο στην Ιταλία" (1950)

"Αμερικανική γή" (1955)

"Αργοναύτες" (1962)

"Περιηγήσεις" (1973)

Δ) Θεατρικά

"Μπλοκ C" (1946)

Ε) Βιογραφία και Ιστορία

"Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός" (1952)

"Χρονικόν της Τραπεζης της Ελλάδος" (1955)

"Εμμανουήλ Τσουδερός" (1965)

Ο συγγραφέας στον πρόλογο της δεύτερης έκδοσής του χαρακτηρίζει το βιβλίο ως διαμνημόνιο ενός παιδιού εναντίον του πολέμου που μένει πάλι τώρα ως η διαμνημόνιο ενός ανθρώπου. Πρόκειται περί προσωπικών εντυπώσεων του συγγραφέα στη διάρκεια της αιχμαλωσίας του το 1922 κατά τη Μικρασιατική καταστροφή. Η αφήγηση αρχίζει με την επιλογή των εφήβων και των νέων, τους οποίους οι Τούρκοι προορίζουν για τα τέλη της εργασίας η οποία πραγματοποιείται κάθε σπέρμα, το φοβισμένο πλήθος αναζητεί ένα μέσο για να περάσει από τις αιτιά της Ιωνίας στη Μητροπολιτική Ελλάδα. Οι επιλεγμένοι οδηγούνται σε πρόχειρα καταλύματα, όπου γίνεται η επισημάνση εκείνων που θα εκτελεστούν. Κατά διαστήματα απήχονται ομάδες ολόκληρες αιχμαλώτων, οι οποίοι και οδηγούνται στο εκτελεστικό απόσπασμα. Το μίσος και η πείνη των νικητών δεν ικανοποιούνται μόνο από τα διανοητικά των αιχμαλώτων. Για να χορηγηθούν, επιδεικνύουν την εξάντλησή τους. Η διαδικασία αυτή η οποία γίνεται κάθε πέντε αιχμαλώτους και τους υποχρεώνει να ζουν με την αγωνία του αναμενόμενου θανάτου διαρκεί μέρες ολόκληρες. Μέχρις ότου οι επιζώντες συντηγμένα οι ομάδες, αποκρίνεται ικανοποιητικά, παραλαμβάνονται από εθνικούς φρουρούς για να μεταφερθούν στα ενδότερα της Μικράς Ασίας. Εδώ αρχίζει η μαρτυρική πορεία, η οποία διαρκεί μέρες ολόκληρες και κατά την οποία η κόπωση, η πείνη, η δίψα και οι εξευτελισμοί αφαιρούν κάθε ανθρώπινο συνείδημα από το πλήθος αυτό και το μετατρέπουν σε απλά ζώα, στα οποία το μόνο που απομένει είναι τους ενοχ να έλκεται της αποκοπή της. Η ελπίδα και η προσπάθεια των καταδικασμένων για να επιζήσουν. Δεν πρόκειται πλέον περί ανθρώπων αλλά περί απλών αρθρών.

Την προσηγορία της την αποδίδει ο αριθμός το "νούμερο", που ο καθένας φέρει στο στήθος του ως σημείο αναγνώρισης. Αυτή η πείνη και ανθρώπων από κάθε τι το ανθρώπινο, αποτελεί και το πλέον χαρακτηριστικό του πεζογράφου.

Επίσης οι αιχμαλωτες, όσο κατέφεραν να επιζήσουν,

φτάνουν στο Κιρκκαγάς. Εκεί οι συνθήκες της ζωής τους μεταβάλλονται. Γίνονται περισσότερο ανθρώπινες και αυτό έχει σαν συνέπεια να ξαναβρούν σε ένα βαθμό τουλάχιστον τον παλιό τους εαυτό. Είναι υποχρεωμένοι να εργασθούν, προσλαμβάνονται συνήθως σε αγροκτήματα. Και εκεί, αναλόγως των ανθρώπων, στους οποίους θα τυχόν, βρίσκουν συχνά τη θαλπωρή της ανθρώπινης παρουσίας, την καλωσύνη, την ανθρωπιά, ακόμη και τον έρωτα. Παρά την τραγική τους θέση και τη σκληρότατη συνήθως εργασία έχουν το συναίσθημα ότι είναι άνθρωποι. Τα ναρκωμένα συναισθήματα και οι ψυχικές αντιδράσεις αρχίζουν και πάλι να λειτουργούν κανονικά. Οι αριθμοί μεταβλήθηκαν σε ανθρώπους.

Μολονότι το "Νούμερο 31328" αποτελεί το πρώτο ευρείας πνοής πεζογράφημα του Βενέζη. Θεωρείται εν τούτοις και το αριότερο από όλα έργα.

Χρονικό περισσότερο παρά μυθιστόρημα εκθέτει τα γεγονότα, που δεν είναι παρά προσωπικές αναμνήσεις, με ενέργεια διατυπωμένες, με ακρίβεια και δραματικότητα, στοιχεία που έχουν άμεση απήχηση στον αναγνώστη. Η αφήγηση έχει την αυθεντικότητα της πραγματικής ζωής. Δεν τον ενδιαφέρουν οι άνθρωποι, αλλά ο άνθρωπος και η μοίρα του, εναντίον της οποίας αντιπαλεύει απγνωσμένος.

Εμφαντικός ο πόνος, αφηγεί εν τούτοις να διαφανεί η βαθύτατη ανθρωπιστική διάθεση, που διακρίνει το συγγραφέα. Η αγωνία που κατέχει τους ήρωες αποτυπώνεται και στο ύφος του βιβλίου με τη σύντομη τηλεγραφική σχεδόν φράση και τον εξοστρακισμό οποιουδήποτε γραφικού ή διακοσμητικού στοιχείου.

"Γαλήνη". 1937.

Μυθιστόρημα στο οποίο ο συγγραφέας αναλαμβάνει να αποδώσει την επική προσπάθεια των Ελλήνων της Μικράς Ασίας που έφθασαν πρόσφυγες στην ακτή του Αιγαίου να ριξουν ρίζες στη νέα τους πατρίδα. Το μυθιστόρημα αρχίζει με τη βιβλική πορεία ενός πλήθους εξαντλημένων και απογοητευμένων ανθρώπων οι οποίοι, ράκι περισσότερο παρά άνθρωποι, κατευθύνονται προς κάποια έρημη ακτή της Αιτικής την οποία θα προσπαθήσουν να μεταβάλλουν σε κατοικήσιμο χώρο.

Στο κέντρο του μυθιστορήματος τοποθετείται η οικογένεια του γιατρού Βέννου που η τύχη της συμβολίζει σε ένα βαθμό και την τύχη όλων των προσφύγων αφού καθένα από τα μέλη της ανταποκρίνεται και μια ομάδα από αυτούς. Ο ίδιος ο γιατρός ζει με το όνειρο να καλλιεργήσει τριαντάφυλλα στο πετρώδες και άγονο έδαφος της Αναβύσσου.

Πρόκειται για μια χίμαιρα που θα αποδειχθεί βέβαια απραγματοποίητη χωρίς όμως αυτό να είναι σε θέση να απογοητεύσει τον αμετανόητο ονειροκατηγό. Η γυναίκα του απογοητευμένη από το νεανικό ερωτικό της όνειρο, θα ζητήσει την έξοδο από την αφόρητη πεζή καθημερινότητα, μέσα στην οποία υποχρεώνεται να ζήσει, στην αγκαλιά ενός περαστικού μηχανικού. Η γιαγιά ζει με το όνειρο της επιστροφής του χαμένου στα τάγματα της Ανατολής αγοριού της. Στη θεία Μαρία προσφέρεται μια παράσταση της αγωνίας της με τη δημιουργία ενός μύθου. Η κόρη τέλος, του Βέννου βρίσκει τραγικό θάνατο ύστερα από βιασμό στο δάσος της Αναβύσσου.

Δίπλα σε αυτά τα κύρια πρόσωπα κινούνται και πολλά άλλα, αγωνιζόμενα το καθένα με το δικό του τρόπο να σταθούν στη ζωή και να δημιουργήσουν συνθήκες μιας ανεκτής διαβίωσης στη νέα πατρίδα. Όπως και στο "Νούμερο 31328" το ίδιο και στη "Γαλήνη" παντοκράτωρ εμφανίζεται η Μοίρα, η σκληρή και αδυσώπητη μοίρα, εναντίον της οποίας μάταια αγωνίζονται οι άνθρωποι, πάντοτε ελπίζοντας και πάντοτε διαφενδόμενοι, αλλά και συνεχίζοντας την πάλη τους.

Στην πάλη αυτή βρίσκουν τη δικαίωση και εξ αιτίας αυτής απαιτούν τη συμπάθεια του συγγραφέα. Οι ήρωες περισσότερο σύμβολα παρά ζωντανά πρόσωπα δεν συνθέτουν έναν πίνακα της ζωής αλλά αρχούνται να προκαλέσουν αποσπασματικές όψεις του εσωτερικού τοπίου.

"Αιολική γη". 1943.

Μυθιστόρημα στο οποίο ο Βενέζης αφηγείται αναμνήσεις των πρώτων παιδικών του χρόνων στην ειρηνική ατμόσφαιρα της μικράς Ασίας κατά την προ του πρώτου παγκοσμίου πολέμου περίοδο. Ο συγγραφέας δημιουργεί ένα μυθικό κλίμα εντός του οποίου κινούνται όλα τα πρόσωπα του μυθιστορήματος. Πρόκειται περί μιάς πατριαρχικής, ελληνικής, αγροτικής οικογένειας, της οικογένειας του συγγραφέα. Τα καθέκαστα της ζωής τα οποία μας αφηγείται ο Βενέζης εξωραϊσμένα από την απόσταση του χρόνου και τη νοσταλγία της χαμένης οριστικής πατρικής γης.

Τα κυριότερα πρόσωπα του βιβλίου είναι η βιβλική μορφή του παππού, ο οποίος προσωποποιεί την πείρα αιώνων ολόκληρων και τη σοφία της Ανατολής, η γιαγιά μ: τον καλοκάγαθο ορθολογισμό της, ο ίδιος ο συγγραφέας παιδί επτά χρόνων, που χαίρεται τη ζωή όπως του προσφέρεται και όπως την προεκτείνει η φαντασία του αυξάνει από τα παραμύθια και τις μυθικές αφηγήσεις, η Αρτεμής εις το πρώτο ξύπνημα της εφηβείας αλλά και της ερωτικής διαθέ-

σεως με τον ανιπότακτο χαρακτήρα της και το σφοδρό παιδικό έρωτά της προς τον κυνηγό, που επισκέπτεται την περιοχή, η Ντόρις, η ξένη κυρία που μεταφέρει στην Ανατολή τις συνήθειες της μακρινής της πατρίδας και αναστατώνει με την τολμηρή της ζωή την περιοχή και πολλοί άλλοι, που συνθέτουν και δίνουν χρώμα στη μικρή αυτή κοινωνία.

Παράλληλα ο συγγραφέας μας φέρνει σε επαφή και με πλήθος άλλους ανθρώπους της Ανατολής, από τους ανιπότακτους και ριζοκίνδυνους κοντραμπαντιστές μέχρι των ήρεμων και τελείως υποταγμένων στη μοίρα καμηνλιέρηδων, θα μας αφηγηθεί πλήθος ιστορίες και μύθους, επεισόδια και σχημές από την πραγματική ζωή για να ολοκληρώσει την

εικόνα της μυθικής αυτής χώρας, όπως έχει μείνει στη μνήμη του, τον επίγειον παράδεισον, όπως την εξωοράσε η νοσταλγία του. Τα πρώτα κινήματα της εκρηξέως του πρώτου παγκόσμιου πολέμου, που καταφθάνουν, θέτουν οριστικό τέρμα στη ζωή αυτή, όπως τερματίζουν και το μυθιστόρημα.

Στην πραγματικότητα δεν πρόκειται για μυθιστόρημα αλλά για αναμνήσεις ενός παιδιού μπροστά στα έκκλητα μάτια του όπον αποκαλύπτεται κάθε στιγμή το θαύμα της ζωής. Τα πρόσωπα χωρίς αυτόνομη ζωή, αμυδρώς διαγεγραμμένα, μοιάζουν περισσότερο με συμβολικές μορφές που επιτρέπουν στο συγγραφέα να εκφράσει τα συναισθήματά του.

Ιδέες για το έργο του Βενέζη

Με την απλή και τυπική έννοια του θανάτου, ο μεγάλος νεοέλληνας πεζογράφος, ο δημιουργός του "Νούμερο 31328", της "Αιολικής γής", της "Γαλήνης", της "Εξόδου", του "Αγίου", των "Νικημένων" ενός πλήθους άλλων ταξιδιωτικών εντυπώσεων από όλον τον κόσμο, διηγημάτων και αρκετών επιφυλλίδων ξετυλιγμένων γύρω από όλα τα θέματα της ελληνικής μεταπολεμικής ζωής, με την απλή έννοια του θανάτου, ο Ηλίας Βενέζης δεν πέθανε. Θα τον αλαφροσκεπάσουν τα χώματα της αγαπημένης του Μυτιλήνης, εκεί στο Μόλυβο. Τα χώματα αυτού του νησιού που το αισθανόταν και το περιέγραφε και το τραγουδούσε, σαν να το είχε γεννήσει και στολίσει ο ίδιος, και που ανάμεσα στις απaráμυλλες φυσικές ομορφιές του, είχε τοποθετήσει τον επίγειο παράδεισο. Την Εφταλόν. Σε αυτόν τον παράδεισο θα αναπαυτεί ο Ηλίας Βενέζης, αφού τρία ολόκληρα χρόνια, χτυπημένος από την αρρώστια που συνήθισαμε να τη λέμε "επάρατον", πάλευε με το θάνατο, σαν ένας ήρεμος και χαμογελαστός Διγενής. Διγενής, όχι των πολεμικών κατορθωμάτων, μα των πνευματικών και λογοτεχνικών αγώνων, που κι αυτοί χρειάζονται όχι μόνο εξαιρετικές ικανότητες, αλλά ανεξάντλητες ψυχικές δυνάμεις και ήθος. Με ψυχικές και πνευματικές δυνάμεις ακατάβλητες και με ήθος απaráμυλλα αμείωτο, ο εξάισιος πεζογράφος, ο βαθύς ανιχνευτής και ανταγωνιστής μαζί, της αφεύγατης ανθρώπινης μοίρας, έκλεισε τα μάτια του, για να τα ανοίξει "προς άλλους ουρανοί". Είναι οι ουρανοί που εκεί ο θάνατος δεν έχει θέση, γιατί βασιλεύει το πνεύμα.

Με αυτή την έννοια ο Ηλίας Βενέζης δεν πέθανε. Υπήρξε ένας από τους ελάχιστους που οι θεοί τους χαρίζουν τη σπάνια εύνοια να μένουν ολοζώντανοι όχι μόνο στη μνήμη των συγχρόνων τους, αλλά και εκείνων που θα έρθουν αργότερα και θα ψάχνουν ανάμεσα στους πατέρες τους για να βρουν τους "καλύτερους".

Ποιοί είναι οι "καλύτεροι" δεν χρειάζεται να το αναλύσουμε. Είναι εκείνοι που με το έργο τους και με τη ζωή τους, μας δίνουν παραδείγματα ανθρώπινης συμπεριφοράς. Παραδείγματα που μας κάνουν να νοιώθουμε σαν έργο τέχνης τη ζωή, που μας δυναμώνουν την πίστη στον άνθρωπο, το

θαυμασμό στις δυνάμεις του και στην ελπίδα που πρέπει πάντα να φωτίζει, έστω και σαν τρεμόβυστο καντηλάκι, τις πιο σκοτεινές, τις πιο δύσκολες, τις πιο αδιέξοδες ώρες της ζωής μας. Για αυτές τις αρετές που αποτελούν τα θεμέλια, τις πηγές και την έκφραση του πεζογραφικού του έργου, αγαπήθηκε τόσο ο Ηλίας Βενέζης, από το μεγάλο ελληνικό - εννοούμε λογοτεχνικό - κοινό.

Και αγαπήθηκε και θαυμάστηκε και στάθηκε ο Ηλίας Βενέζης, με το πρώτο του πεζογράφημα, το "Νούμερο 31328", το "βιβλίο της αιχμαλωσίας" καθώς αναφέρεται στην επίσημη γλώσσα των κρατικών χαρακτηρισμών.

Οτι ήταν ο Βενέζης πριν γράψει αυτό το εξαιρετικό βιβλίο και ότι έγινε μετά, το διδάχτηκε πρώιμα από την ίδια του τη ζωή, που ως ένα σημείο, συμβολίζει τη ζωή και τη μοίρα ολόκληρου του μικρασιατικού ελληνισμού.

Γεννημένος ο Ηλίας Βενέζης, στα 1904 στο Αϊβαλί, της παραμυθένιας, για μας, Μικράς Ασίας, της Αιολίας και της Ιωνίας, τις πόλεις αυτές των μυστηρίων της Ανατολής και της φιλοσοφίας της καρτερίας, είχε τη θλιβερή αλλά και την ευεργετική και διδακτική τύχη, να παρακολουθήσει από τα πιο τριφερά του χρόνια, τους άγριους διωγμούς του ελληνικού στοιχείου από μέρους των Τούρκων και να αποκτήσει μια σκληρότατη πρώιμη μάθηση της απεριόριστης βαρβαρότητας και της ακατανόητης για τη λογική και Χριστιανική ηθική μας, θρηωδίας του ανθρώπου. Λίγα χρόνια υστερότερα, στα 1922, όταν για το όνειρο για μια μεξίονα Ελλάδα είχε καεί στην πυραγιά της Σμύρνης, η ίδια "παιδαγωγός μοίρα", τον έστειλε αιχμάλωτο στα ζολασμένα εκείνα τόγματα που τα σχημάτιζαν οι Τούρκοι από σλαβωμένους Έλληνες και που τα σκορπούσαν στα βάθη της Ανατολής, δίχως ελπίδα γυρισμού. Γιατί τα τόγματα αυτά, σωστές λεγεώνες δυστυχισμένων, αποδεκατιζόνταν από ομαδικές εκτελέσεις, από φοβερές κακοιυχίες, από την πείνα και την ανελέητη δουλεία σε αφύλακτους τόπους.

Η θητεία του Βενέζη σε αυτά τα τόγματα, ολοκλήρωσε τη σκληρή πείρα που είχε αποκτήσει σαν υπόδουλος Έλληνας. Τον ξεσκέπασε όλες τις πλευρές του ανθρώπινου κτήνους, αλλά συγχρόνως του έδωσε την ευκαιρία να ανακαλύψει

μέσα του και σε κάποιες άλλες περιπτώσεις ομοίων του, τα αντίβαρα των καταστάσεων αυτών. Είδε ξεαφνα πόση ευαισθησία και ανθρώπινη αλληλεγγύη έκρυβε μέσα του και πόση αντοχή είχε η ευαισθησία αυτή, φτάνοντας ως ένα φιλοσοφικό μυστικισμό, που τον παρακίνησε να αναπτύξει μέσα του όλες τις ψυχικές δυνάμεις που δαμάζουν τον πόνο και το φόβο και που αντιπέχονται στον κακό δαίμονα. Είναι αυτός που σπρώχνει τους ανθρώπους να αλληλοβασανίζονται σε όλα τα επίπεδα των συναλλαγών τους, εφευρίσκοντας ο ένας για τον άλλον τα πιο ταπεινά μέσα εξότιωσης και τα πιο φρικτά και άσκαπα μαρτύρια. Από αυτή τη μεγάλη σχολή της ζωής, πέρασε νικητής ο Βενέζης, αποκομίζοντας σαν έπαθλο της ηθικής του νίκης το "Νούμερο", αυτό το νεοελληνικό Ευαγγέλιο της καρτερίας, όπου μια άρρητη για την τόσο ουσιαστική της απλότητα αφηγηματική χάρη, συνταιριάζεται με τον τραγικό μύθο της ζωής, χωρίς καμμία φιλολογική μεταποίηση. Κι ένα άλλο ακόμη μέγα δίδαγμα μας τραγουδούσαν οι πικρές σελίδες του "Νούμερου" καθώς και των καταπινών του έργων.

Μας έδειξαν την καλοσύνη να υψώνεται πάνω από την κακία. Μας δίδαξαν την επιείκεια, τη συγγνώμη, την κατανόηση ακόμη και των τεράτων, και την αποστροφή προς το μίσος και την εκδίωξη.

Καμμία κραυγή μίσους δεν υψώνεται μέσα από το έργο του Βενέζη. Εμμεσα μας διδάσκουν τα αφηγήματά του, πως το άτομο δεν είναι απόλυτα υπεύθυνο για τις κακίες του. Πως κάποια μυστηριακή μοίρα το κατευθύνει σε αυτούς τους δρόμους προς την κόλαση, αλλά πως υπάρχει και μια αλή αντίθετη Μοίρα, αυτή που μας συγκρατεί από τον κατήφορο της απανθρωπιάς. Είναι η δύναμη της Αρετής, που και με αυτήν είναι προικισμένη η ανθρώπινη ψυχή. Μόνο πως πρέπει κανείς να την αποκαλύψει αυτή τη δύναμη και να την κάνει πυξίδα της ζωής του, όπως την έκανε ο Βενέζης ποιητική ατμόσφαιρα και φιλοσοφία του έργου του. Μέσα στο έργο του και κυρίως στα τρία μεγάλα του μυθιστορήματα το "Νούμερο 31238", τη "Ταλίνη" και την "Αιολική γή", σμίλεψε ο Βενέζης ανθρώπινες μορφές, που μοιάζουν σχεδόν ασώματες, σαν να είναι μόνο από ψυχή πλασμένες και που είναι θύματα μιας Μοίρας, την οποία όμως αντιμετωπίζουν όχι με μια μοιρολατρική και δουλικά παραδοχή, αλλά με μια αξιοθαύμαστη αγωνιστική καρτερία. Σε όλο του το έργο, ακόμα και σε κάθε γραφτό του, από το επιμελημένο και εμπνευσμένο ως το πιο βιαστικό ή πρόχειρο, ακούμε την απόμακρη βοή της καθημερινής ανθρώπινης δυστυχίας, της καθημερινής ήττας που λυγίζει τους ανθρώπους προς το χρώμα. Όμως στη βοή αυτή, σμίγουν λυρικά και τρυφερά η

χαρά που δίνει στον άνθρωπο η κάθε στιγμή που ανασαίνει, η χαρά της δουλειάς, του φτωχικού ελληνικού δείπνου, του ψωμιού και του κρασιού, η χαρά της αγάπης και η ευδαιμονία που μας δίνει τούτη η φύση μας. Μέσα από το έργο αυτό, ποτέ δεν ακούστηκε το "αχ" ενός γέροντος.

Παντού βασιλεύουν τα νιάτα, τα ήρεμα, τα ανέφελα, τα στοχαστικά, τα ειδυλλιακά μέσα στο πάθος τους. Τα νιάτα τα βυθισμένα πάντα μέσα σε ρόδινα ορθρινά όνειρα. Κι αν υπάρχουν και τα γηρατειά, που με τόση αγάπη και περιπάθεια τα παρασπείνει κι αυτά ο Βενέζης, σαν να είναι απόγονος του Ομήρου, υπάρχουν για να προστατεύουν τα νιάτα. Για να είναι αυτά τα γηρατειά, ένα πατρικό χαμόγελο αγάπης και βοήθειας, στους νέους, ένα τρυφερό χτύπημα στην ωμοπλάτη τους, με την αργοφιθύση με τόσο βεβαιωτική συμβολή: "Μη φοβόσαστε τίποτε, τραβάτε μπρός, αγωνιστείτε για τη ζωή σας και τη ζωή των άλλων. Θα νικήσετε με την αγάπη, την ελπίδα και την καρτερία".

Βαθύτερα ψυχικός ποιητής ο Βενέζης, έστω και με τον πεζό λόγο, απόδωσε με μια θαυμάσια περιγραφική μουσική τη φύση και ιδίως τη φύση την ελληνική.

Δηλαδή τη Γή, με το χρώμα της και με το φυτικό θαύμα, που βγαίνοντας από μέσα της, τη σκεπάζει ολόκληρη και την κάνει μια αιώνια λαχτάρα για τον άνθρωπο. Μα προπαντός, τραγούδησε με όλους τους τόνους της αβήης του τέχνης, τη θάλασσα, και ιδίως τη θάλασσα του Αιγαίου, με όλα της τα νησιά και τα ζεστά και χρυσά μικρασιατικά ακρογιάλια.

Το φυσικό του στοιχείο ήταν η θάλασσα και ένοιωθε ο ίδιος να είναι δελφίνι, γλαροπούλι, ψαρόβαρκα, όστρακο, κοχύλι - αλλά πάντα με μια ψυχή να λειτουργεί μέσα σε αυτόν το φαινομενικά εξωτερικό κόσμο.

Με την ψυχή εκείνη, που επειδή είναι του ανθρώπου, κάνει και το κόσμο να υπάρχει. Από την άποψη αυτή, πιστεύουμε πως ο Βενέζης είναι ένας από τους πιο ψυχικούς συγγραφείς μας, τους πιο εσωτερικούς.

Το κείμενο αυτό επιμελήθηκε
η Βάσω Καλατζή

παραμύθι

Μια φορά κι έναν καιρό, πάνε χρόνια, ήταν ένα σύννεφο που το έλεγαν Ρόδινο. Ο Ρόδινος ήταν ένα ταξιδιάρικο σύννεφο. Αγαπούσε τον ουρανό και τη θάλασσα, αγαπούσε τον ήλιο και άφηνε τις ακτίδες του να περνούν ανάμεσά του κι εκείνο έλιωνε, αγαπούσε τα βουνά, τα δέντρα, το χορτάρι, αγαπούσε και τα άλλα σύννεφα.

Μια μέρα πετούσε πάνω από τη θάλασσα. Τριγύρω του έπαιζαν δυο γλάροι που αγαπιόταν πολύ και ήταν ευτυχισμένοι. Είδε τα πουλιά ο Ρόδινος, θυμήθηκε κι ένα κόκκινο τριαντάφυλλο που είχε δει πριν λίγες μέρες σε ένα περιβόλι και χάρηκε. Μια ήλιαχτίδα, συντρόφισσα, τον άγγιξε εκείνη τη στιγμή. Ενωσε ο Ρόδινος το χάδι και ταράχτηκε ακόμα περισσότερο. Έλιωσε από την τρυφεράδα της αχτίδας και ένα αλμυρό δάκρυ ευτυχίας κύλησε κι έπεσε μέσα στη θάλασσα. Το ευτυχισμένο δάκρυ δε χάθηκε. Έγινε μαργαριτάρι και κύλησε μέσα σε ένα παραξένο μενεξεδί κοχύλι. Το κοχύλι μπλέχτηκε σε κάτι φύκια, τα κύματα έβγαζαν τα φύκια στην άμμο και μαζί με τα φύκια βρέθηκε στην αμμουδιά και το κοχύλι που είχε μέσα το δάκρυ της Ευτυχίας του Ρόδινου. Τότε έγινε κάτι το φανταστικό. Αρχισε να βγαίνει μέσα από το κοχύλι ένας άσπρος απαλός καπνός, από τον καπνό σχηματίστηκε ένα συννεφάκι, το συννεφάκι άρχισε να παίρνει μορφή και σιγά - σιγά ξεχώρισαν τέσσερα όμορφα πόδια, ένα ευγενικό αλογίσιο κεφάλι και δύο πελώριες λευκές πτερούγες.

Σχηματίστηκε ένα λευκό πτερωτό άλογο που ήταν ο γιός

του Ρόδινου. Ήταν ένα ευγενικό άλογο όλο νιότη και δύναμη και δυο θαλασπινά μάτια μεγάλα, νηρά, τρυφερά και ανθρώπινα. Το άλογο με τα ανθρώπινα μάτια το έλεγαν Λεύκανθο.

Εντὶς μόλις βγήκε από το κοχύλι, τίναξε τις δυο άσπρες πτερούγες του που ήταν νηρές από τη θάλασσα. Κοίταξε τον ήλιο και αποχαρέτησε το ακρογιάλι που γεννήθηκε. Άγγιξε με τη πτερούγα του απαλά το κοχύλι που στάθηκε για αυτόν η μήτρα της αγάπης και της ευτυχίας, η μήτρα του έρωτα και της ζωής.

Ξεκίνησε ο Λεύκανθος για τα ουράνια, πέταξε για να γνωρίσει τον κόσμο, να γνωρίσει τον κόσμο από ψηλά.

Βρέθηκε πάνω από μια γκρίζα πολιτεία με μεγάλους δρόμους και μεγάλα σπίτια.

Ήταν μέρες γιορτινές κι όλοι γελοούσαν και χαίρονταν. Χρώματα παντού και στολίδια παράξενα. Κίνηση, ζωντάνια, εδώ κι εκεί παρέες από παιδιά τραγουδούσαν όμορφα. Χάρηκε ο Λεύκανθος. Ενωσε την ευτυχία της πολιτείας και την ευτυχία των παιδιών της που τραγουδούσαν όμορφα. Έκανε να φύγει, να πετάξει για αλλού. Και τότε ξέκρινε δύο σκούρες φαιούρες. Στάθηκε ο Λεύκανθος, κατέβηκε πιο χαμηλά να δει καλύτερα. Η χαρά της καρδιάς του χάθηκε γιατί δυο βρώμικα μικρά παιδιά ήταν σε μια γωνιά ενός δρόμου, με ρούχα παλιά, με παγωμένα χέρια, με παγωμένα πρόσωπα, με παγωμένες τις καρδιές, πεινασμένα και μονάχα στο μεγάλο δρόμο της μεγάλης Πολιτείας. Πόνεσε η

καρδιά του Λεύκανθου, ράγισε θαρρείς. Και τότε το άλογο με τα ανθρώπινα μάτια δάκρυσε. Και το δάκρυ του έγινε μαργαριτάρι και κύλησε κοντά στα δυο παιδιά. Τα παιδιά βρήκαν το μαργαριτάρι και το πήγαν στη μάνα τους τη φτωχή.

Πέταξε και πάλι ψηλά ο Λεύκανθος να συνεχίσει το ταξίδι. Πέρασε πάνω από ένα χωριό. Είχε νυχτώσει και σκέφτηκε να κατέβει χαμηλά στα σπίτια και να κοιτάξει μέσα από τα φωτισμένα παράθυρα.

Κοίταξε ο Λεύκανθος, κοίταξε τα παράθυρα κι έβλεπε σε όλα τα σπίτια την ευτυχία των ανθρώπων του χωριού.

Χάρηκε κι εκείνος για την ευτυχία τους και συνέχισε τον περίπατό του ανάμεσα στα σπίτια.

Στάθηκε μπροστά σε ένα μικρό σπίτι.

Μια γριουλά ήταν καθισμένη κοντά σε μια ξυλόσομπα. Τυλιγμένη σφιχτά με ένα ξεθωριασμένο πράσινο σάλι, κοιτάζε βουβά τη σόμπα. Που και που τα χείλια της κουνιόνταν, τα μάτια της όμως έμεναν ασάλευτα, γυάλινα, στεγνά.

"Μοναξιά", σκέφτηκε ο Λεύκανθος. Μια γάτα τριβόταν στα πόδια της γριάς. Για μια στιγμή η γριουλά κινήθηκε, έσκυψε, πήρε στην αγκαλιά της το γατί και το χαϊδνε κατά από το λαιμό του. Κι άρχισε τότε να κλαίει η γριά. Πόνεσε η καρδιά του Λεύκανθου, ράγισε θαρρείς. Και τότε το άλογο με τα ανθρώπινα μάτια δάκρυσε. Και το δάκρυ έγινε μαργαριτάρι και κύλησε στο περβάζι του παραθυριού. Δεν το βρήκε η γριά. Δε χρειαζόταν το μαργαριτάρι. Το δάκρυ χρειαζόταν και δυο ανθρώπινα μάτια. Ο Λεύκανθος όμως έπρεπε να φύγει για να γυρίσει τον κόσμο.

Συνέχισε το ταξίδι του και βρέθηκε πάνω από μια χώρα. Χαλασμός. Μανιασμένοι άνθρωποι χιμούσαν πάνω σε άλλους ανθρώπους και χτυπούσαν, χτυπιόνταν, πονούσαν, σκότωναν και σκοτώνονταν. Οι μάνες έκλαιγαν και τους φώναζαν να σταματήσουν. Τραβούσαν τα μαλλιά τους και παρακαλούσαν όλες τον ίδιο Θεό να προστατέψει τους γιους τους. Αλλά εκείνοι είχαν τρελαθεί. Σέχασαν γιατί ξεκίνησαν τον αγώνα, ξέχασαν τι φράζουν στη ζωή, ξέχασαν τη ζωή, και σκοτώνουν, σκοτώνουν και σκοτώνονται. "Πόλεμος", σκέφτηκε ο Λεύκανθος "και μάλιστα αδελφοφόνος". Κι η καρδιά του πόνεσε, ράγισε θαρρείς. Και τότε το άλογο με τα ανθρώπινα μάτια δάκρυσε. Και τα δάκρυα έγιναν μαργαριτάρια και κύλησαν πάνω στο χώμα το γεμάτο αίμα.

Οι "μανιασμένοι" όμως δεν τα είδαν. Δεν μπορούσαν να δούν τα μαργαριτάρια, δεν μπορούσαν να δούν ούτε και τα δάκρυα.

Εφυγε ο Λεύκανθος κι από εκεί για να συνεχίσει το ταξίδι

τον στον κόσμο.

Και είδε πόνο πολύ, και είδε κι άλλους ανθρώπους που σκοτώνονταν, είδε παιδιά που πέθαιναν, είδε αρρώστια, μίσος, αδιαφορία, βρώμικες πόλεις, βρώμικες θάλασσες, βρώμικο ουρανό, πεθαμένα δέντρα και πουλιά, πεθαμένα όνειρα, πεθαμένο έρωτα.

Και το άλογο με τα ανθρώπινα μάτια δάκρυζε. Και τα δάκρυα γίνονταν μαργαριτάρια κι έπεφταν στη γή. Και ράγιζε η καρδιά του. Κι αφού γύρισε όλον τον κόσμο πετώντας ο Λεύκανθος και τελείωσε το ταξίδι του στον κόσμο, με ραγισμένη την καρδιά, άρχισε να ανεβαίνει ψηλά στα ουράνια, να ανεβαίνει συνέχεια. Κι όσο ανέβαινε, η γή μίκραινε. Στάθηκε πάνω σε ένα σύννεφο για να ξεκουραστεί.

Γύρισε και κοίταξε τη γή με τα θαλασσινά ανθρώπινα μάτια του. Από εκεί πάνω έμοιαζε με ένα μικρό στρογγυλό μαργαριτάρι. "Πόνος", σκέφτηκε ο Λεύκανθος κοιτάζοντας την "πολλή πόνος" κι ένοιωσε στην καρδιά του τον πόνο της γής. "Και τη ζωή μου θα έδινα για την ευτυχία της γής, για την ευτυχία του ανθρώπου" ψιθύρισε ο Λεύκανθος.

"Δώσε εσύ τη ζωή σου για ένα σκοπό κι εγώ θα χυθώ στο άπειρο για να πραγματοποιηθεί ο σκοπός σου" άκουσε δίπλα του μια φωνή σαν απάντηση στον ψιθύρο του. Ήταν ένα αστέρι.

"Με λένε Χρυσοψυχή" είπε το αστέρι. "Είδα κι εγώ τον πόνο της γής και άκουσα τι είπες πριν. Οι άνθρωποι λένε πως αν κάνεις μια ευχή τη στιγμή που πέφτει ένα αστέρι, η ευχή πραγματοποιείται. Αν δώσεις εσύ τη ζωή σου για κάτι που θέλεις, θα δώσω κι εγώ τη δική μου για να πραγματοποιηθεί αυτό που θέλεις. Αλλιώς δεν γίνεται τίποτα".

Ο Λεύκανθος κοίταξε τη Χρυσοψυχή και της χαμογέλασε με τα ανθρώπινα μάτια του. Κοίταξε και τη γή που έμοιαζε με ένα μικρό στρογγυλό μαργαριτάρι.

"Πόνος, πολλή πόνος", είπε κι ένοιωσε την καρδιά του να ραγίζει και να σπάει πια σε χίλια κομμάτια.

Δάκρυα χύθηκαν από τα ανθρώπινα μάτια του στο άπειρο. Δάκρυα που δεν έγιναν μαργαριτάρια. Ένα δάκρυ του Λεύκανθου έπεσε πάνω στο Μαργαριτάρι της Γής.

Εκείνη ακριβώς τη στιγμή η Χρυσοψυχή χόχθη στο άπειρο για να βγει αληθινή η ευχή του Λεύκανθου για την ευτυχία και τον έρωτα στη γή.

Το παραμύθι τελείωσε. Το αστέρι και το άλογο με τα ανθρώπινα μάτια δεν έζησαν...καλά.

Δεν έζησαν. Πέθαναν....για να ζήσουμε εμείς καλύτερα.

Α.Γ.

ποιήματα

Φίλε μου

Ηρθε η άνοιξη
κι ένα μικρό λουλούδι
μου χαμογέλασε...
Ηρθε η άνοιξη
κι ο ήλιος έλωσε
τα χιόνια στην καρδιά μου
Ηρθε η άνοιξη
κι ο κόσμος μου άνθισε
και γέμισε φώς και γέλιο
Το χαμόγελό σου,
δρυσερή βροχή στη δίψα μου,
γεμίζει τη μοναξιά μου
Ηρθες εσύ να με γεμίσεις χαρά,
φίλε μου

Δήμητρα Αγγελοπούλου

Κοιτάχτε πώς γελάω

Κοιτάχτε με πως γελάω
Με καθαρό και δυνατό γέλιο
διαρκές, ρυθμικό κι απρόσμενο
σαν τις καταιγίδες τ' ουρανού
- ίσως έτσι θα 'λεγε ένας ποιητής
Κοιτάχτε με πως γελάω
Τα μάγουλά μου ρόδινα,
τα μάτια μου λάμπουν
σαν τ' άστρα τ' ουρανού
- ίσως έτσι θα 'λεγε ένας ποιητής.
Κοιτάχτε με πως γελάω.
Το γέλιο μου η έμπνευση
κάποιου άσημου ποιητή
που θέλησε να δεί τη ζωή
μέσα απ' τον δικό μου γυάλινο κόσμο...
Κοιτάχτε με πως γελάω.
Σας γνώφω και δεν ξέρω
αν κοντά μου σας καλώ
ή σας αποχαιρετώ.
Κοιτάχτε με πως γελάω.

Κοιτάχτε με πως γελάω
λες και κλάω...

Δήμητρα Αγγελοπούλου

Η θάλασσα

Θάλασσα,
τ' αλμυρό σου κύμα
πλημμύρισε τις κρύφτες σκέψεις μου
κι οι γλάροι σου
ψάρεψαν πλάι στα ξερονήσια της θύμησης μου,
τα φύκια σου
στολίσαν τα όνειρά μου
κι οι κάτοικοί σου
γίναν αδελφία μου.
Μοιράστηκες την πίκρα μου
και μοίρασα τη ζωή μου
Φώτισες τη φαντασία μου
κι άνοιξε πανιά τ' όνειρό μου
Κατέκτησες την ψυχή μου
κι απόκτησα την ελπίδα.
Εγίνες το σπίτι μου
κι η σκέψη μου αγκάλιασε τους ορίζοντές σου.
Το γαλάζιο σου απέραντο.
Το βάθος σου ανεξερεύνητο.
Χάθηκα στην αγάπη μου για σένα
και βρίσκομαι στο κενό, στην ξαστεριά.
Είναι απλώς ένα όραμα
ή μια πραγματικότητα;
Το γαλάζιο σου φωτιά λιτρωτική
ή τ' ουρανού απλή αντικατόπτριση;
Χώρεσες την πίκρα μου και διάλυσες το θυμό μου.
Είναι η φαντασία μου
και τ' όνειρό μου;
Στο κύμα σου το τεράστιο
παραδοθήκαν οι φόβοι μου.
Η αλμύρα σου χάραξε το βράχο
της θύμησης μου
κι η γαλήνη σου
καθρέφτισε την ψυχή μου.

Γοργόνες μου γνέψαν
και σειρήνες μου τραγουδήσαν
κι ο Ποσειδώνας κέντρισε
με την τριαιά του
τ' όνειρό μου.
Και άναφες φωτιά στη σκέψη μου.
Κι απογοητευμένη από τους συνανθρώπους μου
ακολούθησα το χροιά αστέρι σου
στο μονοπάτι του γιαιού.
Μαγεύτηκα από τους ψιθύρους
και τα βογγητά σου,
οι κραυγές σου ξύπνησαν
την κρυμμένη δύναμή μου
και προτιμώντας εσένα
έμεινα μοναχή.
Θάλασσα,
με την κρυφή ζωή σου
φύσηξε δυνατά
και με την πνοή σου
διώξε τα σπέννεφα τα σκοτεινά
από την ψυχή μου.
Είσαι μάνα μου
κι αδελφή μου.
Οι γλάροι σου
γεννήθηκαν στα μάτια μου.
Δώσε φωτιά στα όνειρά μου
Δήμητρα Αγγελουπούλου

Αδικία

Τα χαμόγελα έγιναν δάκρυα
Τα μάτια έπεσαν στη γή
Ο γέρος κλαίει το χαμένο του παιδί
και τα παιδιά κρύβονται στις μάνες το στήθος.
Σέρνονται τα σώματα
και οι ψυχές μάτωσαν.
Πότε τα δάκρυα θα γίνουν χαμόγελα;

Δ.Κ.

Πέρα της Ιθάκης....

Θέλω να πλεύσω μακριά, πέρα της Ιθάκης
εκεί που θα πλυνθώ με το νερό της ηρεμίας, της
ησυχίας, της μοναξιάς που τώρα νιώθω.
Να λούσω τα μαλλιά μου και να τα τινάξω
στο Μαργιτικό αγέρα, να εξαγνιστώ και να εξαπλωθώ.

Να πετάξω σαν περιστέρι
και να κολυμπήσω σαν δελφινάκι

Να χαμογέλασω και να κλάψω
να πονέσω και να γιατρευτώ.

Να σταματήσει ο χρόνος
και να χαθώ τραγουδώντας στο ηλιοβασιλέμα
Να ταξιδεύσω χωρίς σταθμό,
Να πορευτώ στο άλλο
χωρίς να σταματήσω.

Δ.Κ.

Θέλω

Ενα θέλω μια μέρα
ξένοιαστο βολτάριζε
στους δρόμους αλήτενε
χωρίς σκοπό

Ενα πρέπει συνάντησε
μοναχικό
άσε με να' ρθω κι εγώ
τον' πε στο δρόμο αυτό

Περπατούσαν μαζί
όλη τη μέρα
και συζητούσαν
για πάρα πολλά

Ζάφνον το πρέπει
του λέει δεν πάω παραπέρα
τέλειωσε ο χρόνος
κι έχω δουλειά

Θέλεις να έρθεις
μαζί μου να δείς
πώς δουλεύουν τα πρέπει
μες στο στρατόπεδο της ζωής

Οχι, ευχαριστώ, είπε το θέλω
δεν νομίζω ότι πρέπει να' ρθώ
βλέπεις στρατόπεδο δεν έχουν τα θέλω
μέσα σε τείχους δεν θέλω να ζω.

ΑΔΗΜΩΝ

Τσακ - κλικ

Ζω με κουμπιά
περιτριγυρισμένος
τυλιγμένος με αυτά

κουμπομένους

Μπαίνω μέσα - τσακ
ανάβω το φως
κάνω έτσι - κλικ
ακούω μουσική
λίγο πιο πέρα - τσακ
ανάβω τη θέρμανση
λίγο ακόμα - κλικ
μαγειρεύω τρώω

Ζώ μέσα
κλεισμένος
περήφανα
χαμένος

Μετρώ πόσα - τσακ
κοιτάω ποιός - κλικ
υπολογίζω πόσα τσακ
μας κάνουν ένα κλικ

και τσακ
πάει η ζωή
και κλικ
και τελειώσαμε...

ΑΔΗΜΩΝ

Αν

Αν η ζωή είναι
μια ασπρόμαυρη βαρετή ταινία
τότε η αγάπη είναι
ένα έγχρωμο διάλειμμα

Αν η αγάπη είναι
η γαλήνη της καθημερινότητας
τότε ο έρωτας είναι
οι περιπετειώδεις διακοπές της

Αν αυτό το ποίημα είναι
ένα ευχάριστο διάλειμμα
τότε η ζωή σου είναι
ένας ανιαρός κανόνας...

ΑΔΗΜΩΝ

Πραγματικότητα

Η αλήθεια σε βρίσκει μοναχό
σε ένα άδειο δωμάτιο
όταν έρθει θα την κοιτάξεις στα μάτια

αν διατάξεις σε καίει ζωντανό
αν την αρνηθείς σε σκοτώνει

Τα δάκρυά σου δεν είναι άλλοθι
ούτε θολά μάτια βλέπουν τη λύση
καλάνε καυτά, αργά και σε πνίγουν
εκεί που η ψυχή σου ουρλιάζει
για ένα ανθρώπινο άγγελο

Τα όνειρα που κάνεις είναι οξυγόνο
σου δίνουν ζωή αέριο όχι τάρταρ
πρέπει να είναι φτιαγμένα μόνο
από τη φαντασία ενός ανθρώπου
που ξέρει να τα κάνει πραγματικότητα

Η ζωή που φτιάχνεις πρόσθεξε καλά
να είναι αλήθεια, δάκρυ και όνειρο
γιατί αν ξεχάσεις να τα βάλεις αυτά
σε κομμάτια θα σκορπίσει κι εσύ
μαζί με το όνειρο θα ταξιδεύσεις για πάντα

ΑΔΗΜΩΝ

Βράδι

Να'ναι ολόκερη η πόλη αναμμένη
και γώ, σα να'χω μια χαρά - ή θλίψη νάχω; -
να μένω με την όψη κουρασμένη
και κει να κοροϊδεύομαι ότι υπάχω

Να'ναι ολόφωτοι κι οι δρόμοι, μα οι γραμμές
σαν από γκριζό ένα πινέλο όλες βαμμένες
να καθρεφτίζουν της ζωής μου τις στιγμές
όπως στη μνήμη μου τις έχω φυλαγμένες

Και μες στη μέση τ' ουρανού ναν' η Σελήνη
σ' ένα - κι αυτή - μαγανοπήγαδο δεμένη
να μ' αγκυλώνει την καρδιά χωρίς να σβήνει
κι έτσι θολή να με κοιτά σα να πεθαίνει

Αχ ας γινόταν ένα βράδυ έτσι ναρθεί
κι εμέ να αστράφτει η χαρά μέσα στα μάτια
σα θα με παίρνει, σα θα φεύγουμε σκυφοί
ταξιδευτές στον μηδενός τα μονοπάτια.

Γ.Μ.

Απόγευμα

Οι θήμησης ζυγώνουν μα σπαίνουν
τρύζ' η καρέκλα από το βάρος της ψυχής
ψιθυριστά πέρα μακραίνει η δύση

κι όλα τα πράγματα ακούν, δεν ανασαίνουν

Ψιθυριστά πέρα μακραίνει η δύση
και κρεμασμένο λες και ήτανε
πέφτει βαρύ και σπάει, τ' άγριο σκοτάδι
τριίζει το πάτωμα κι η νύχτα πάει να αρχίσει

Απ' το πρωί την ίδια μουσική δεν την αλλάζω
την πένθιμη ακούω σιγά, και σα βουβή μια λάμπα
αναβοσβήνω S.O.S. κι όλοι τυφλοί.

Ακούω ένα χτύπημα στην πόρτα και τρομάζω

Ακούω ένα χτύπημα στην πόρτα και σιωπαίνω
κι έξω με πάταγο ανατέλλει το φεγγάρι
σχίζει το τζάμι κι ως χτυπάει στον τοίχο
βήματα φεύγουν στο διάδρομο ανασαίνω

Μαζί όλοι οι άνθρωποι θρηνούν την ερημιά τους
και μέσα, εγώ στον μέλλοντος να λιώνω
τις θήμησες, που' χουν ζυγώσει βουβαμένες
και τα απαίσια μου δείχνουν πρόσωπα τους

Σαν πλημμυρίδα, εγώ προσέμνω το σκοτάδι
να ανέβει ως επάνω να το πνίξει
Το φονικό όμως μου χαλά το κόκκινο φεγγάρι
που σαν κακό, έχει σταθερωθεί στον ουρανό σημάδι

Κι όπως οι άνθρωποι θρηνούνε τη χαρά τους
τριίζει της έβδομης ψυχής μου η χορδή
κι ως σπάει ανατρεχιάζει το φεγγάρι
που αντί για έναν, βλέπει άπειρους θανάτους.

Αλέξανδρος Ανδρουλάκης

Ο Θάνατός μου

Θα' χει βραδιάσει πρόωφα
κι ότι εποχή έξω και να' ναι
έξω φθινόπωρο θα' ναι
και σκόρπια κάτω κίτρινα
τα φύλλα των θλιμμένων μας ημερών

τότε θα εισβάλει εντός μου
μέσα σε αυτή τη νύχτα τη φοιική
θα εισβάλει επώδινα ο θάνατός μου

Θα' χω μετρήσει εγώ τα φύλλα
τα κίτρινα στο άθλιο πάτωμα
και το άλλο το ξημέρωμα
που θα' μαι εγώ, θα ξέρω
Κι έτσι ήρεμα τη μέρα αυτή
θα κοιτάζω θλιμμένα την ώρα
θα καπνίσω, θα πιώ και θα γείρω
στερνή φορά πια τώρα

Θα κυλήσει καυτό ένα ποτάμι
που εκβολή δεν θα έχει, κι αυτή
την απέραντη έρημο, καυτή
θάλασσα κόκκινη θα κάνει
να αρμενίσει εκεί το καράβι
το καράβι το μαύρο που ο χάρος
οδηγεί, και που η αγάπη
κι η αμνηρό μου χαρά, θα' ναι φάρος

Κι ας περνά ωκεανό αγριεμένο
ως κυλάει το αίμα, σε λίγο,
θαν' εδώ το καράβι, να φύγω.
Με κοιτάζει το πλήθος, κι εγώ
στην ψυχή καρτερώ αποβάθρα
τα δυό μάτια μου είναι λιμάνι
της ψυχής σκοτεινιάς του θανάτου.
Αποχαιρετιστήριο- το πλήθος - πετά ένα στεφάνι

Θα' χει η θλίψη βαρύνει, το κλάμα
θα' χει τώρα καιρό πια στεγνώσει.
Θλιβερή μουσική, ο καρπός, που ' χει δώσει
το χωράφι που πότιζε χρόνια,
μουσική ξεχασμένη, θανάτου.
ηχος θα' χει εισβάλει βιολισό
θα γελώ αντί να κλαίω, πολύ,
θα' ν το γέλιο μου γέλιο τρελοσό

Στα ακίνητα νερά μιλάει
φωνή ψυχρή, λησμονημένη
κι εδώ κρυφά με περιμένει,
προσμένει ο θάνατός μου
Κι οι ουρανοί που κατοικούνε
τα αθάνατα χρυσά, τα πλάσματα
κλειστοί, μόνο γελώντας θα ακούνε
της γής, μαύρα φαντάσματα.

Της ζωής μου τα τείχη συντρίμμα,
που οι σάλπιγγες τώρα ηχούν.
τα ανθρώπινα απτά δεν ακούν,
το θάνατό μου καλωσορίζουν
Στην πόρτα μου, ένα χέρι,
ίσως δειλά πολύ χτυπήσει,
μα θα' ναι αργά, γιατί η ψυχή μου
στα χάρη θα 'χει φτερουγίσει.

Και να!...Το μαύρο το καράβι
στο κατάμεστο λιμάνι αράζει,
το πλήθος γύρω αλαλάζει,
σημιαία σηκώνει, σφυρίζει...
Το π' ακριβά εγώ έχω πληρώσει
εισιτήριο, στο χέρι έχω βγάλει.
δε ζητάει κανείς να τώ κλέψει

κ' είν' η νύχτα η στερνή - όχι άλλη.

Και πετούν τα σκιλιά απ' το καράβι
μαύρη σκάλα - να τρέμω αρχίζω-
τα σφυρίγματα παύουν και τρίζω
στη ιδέα πως κάποιος μπορεί
να με σώσει να θέλει - μπορεί.
Μα ετούτοι σωπάσαν ν' ακούσουν
τη φωνή που ο χάρος θα βγάλει.
με πάθος μετά, τρελά να σκουξουν.

Κι αντχεί τ' όνομά μου στη νύχτα
σαν κατάρα. Τώρα, τώρα πια πίσω
δε γυρνώ .στο σκαλί δε θα παραπατήσω
Και σαλπάρει το πλοίο, κι αυτοί
που το νόμιζαν φάρσα σασιζούν
Γειά χαρά, το λοιπόν, κατηγορία
δεν κάνει να' χω σε κανέναν
τώρα π' απ' όλους θα' μαι χώρια
Και την άλλη τη μέρα η βροχή
θα' χει πλύνει το αίμα, λιμάνι
δε θα υπάρχει και ίσως λιβάνι,
βαθειά λυπητερό, να αργοκαίει κάπου
Και θα' μαι κει μόνο σα μνήμη,
γιατί στον Πλούτωνα θα είμαι τα παλάτια
και μόνο θα θυμίζει το αίμα μου
τα κόκκινα από το κλάμα μάτια.

Αλέξανδρος Ανδρουλάκης

Στρατιώτης

Γιατί γελάς άθλιο σκουλήκι
Γιατί τα στήθη σου δεν φουσκώνουν
από υπερηφάνια.
Τώρα που η πατρίδα σε τιμά
Μήπως δεν είσαι ευχαριστημένος
Θέλω πίσω τη γραμμή μου
φωνάζει η κιμωλία
Κανείς όμως δεν ακούει
Κανείς δε νοιάζεται
Τα όρνεα γυροφέρνουν
Το ξαπλωμένο κουφάρι
Επιδόρπιο στο γεύμα των κολασμένων
Τα παράσημα.
Και η ψιχή θρηνά Το χαμένο σώμα
ώσπον να βρει άλλο
να κατοικήσει
κάποια στιγμή, η γραμμή
σβήνεται από τον πίνακα

γιατί δεν ταιριάζει στη γενική εικόνα.

Αθλιότητα

Το ελάφι πρέπει να σκοτώνεται
με μια σφαίρα
Σκότωσα ένα ελάφι με μια σφαίρα
και μετά ένα άλλο
αδειάζοντας επάνω του το όπλο μου
και στις δύο περιπτώσεις
το αποτέλεσμα για το ελάφι ήταν το ίδιο
Αλλά αισθάνθηκα πολύ πιο ωραία
τη δεύτερη φορά.

Τα καλαμάρια

Τα καλαμάρια πεθαίνουν μετά το ζευγάρισμα
Δεν υπάρχουν λοιπόν γέρινα καλαμάρια
Ετσι δεν φτάνουν στο σημείο
να παρακαλάνε να πεθάνουν
Αχούς, γέρο, στην κουνιστή πολυθρόνα

Φαντασία

Ακουσα κάπου
ότι αν φοβάσαι το σκοτάδι
έχεις φαντασία
τώρα κατάλαβα γιατί
τα φώτα στο δωμάτιό μου
είναι πάντα αναμμένα

Ο άνθρωπος

μπροστά στον καθρέπτη

Είδα έναν άνθρωπο
να κινείται μπροστά σε έναν καθρέπτη
Μπρος, πίσω, μπρος, πίσω
"Γιατί το κάνεις αυτό", ρώτησα
"Προσπαθώ να πλησιάσω τον εαυτό μου"
Απαντά.
"Είσαι τρελλός" φώναξα
"Μπορεί, αλλά εσύ είσαι μόνος".

Μύνημα ζωής

"...Αν έρθει η στιγμή που ο γιατρός διαγνώσει ότι ο εγκέφαλός μου έχει νεκρωθεί και ότι καμιά λειτουργία του δεν θα επανέλθει, τότε η ζωή μου θα έχει τελειώσει.

Όταν αυτό συμβεί, δε θέλω να κρατηθώ στη ζωή με ένα μηχανήμα. Δε θέλω το κρεβάτι μου να γίνει κρεβάτι θανάτου, αλλά πηγή ζωής. Πάρτε το σώμα μου και δώστε το σε άλλους που μπορούν να σωθούν.

Δώστε σε έναν άντρα τα μάτια μου, που ποτέ δεν είδε την όμορφη ανατολή, που ποτέ δεν είδε ένα παιδικό πρόσωπο ή τον έρωτα στα μάτια μιάς γυναίκας.

Δώστε την καρδιά μου σε έναν άνθρωπο που περνά ατέλειωτες μέρες πόνου.

Δώστε το αίμα μου στον έφηβο που θα το χρειαστεί μετά από ατύχημα, γιατί πρέπει να ζήσει και να δει τα εγγόνια του που παίζουν.

Δώστε τα νεφρά μου σε κάποιον που εξαντλείται μέρα παρά μέρα συνδεδεμένος με ένα μηχανήμα.

Πάρτε τα κόκκαλά μου, κάθε μου ίνα, κάθε μου νεύρο και ιστό και βρείτε ένα ανάπηρο παιδί να περπατήσει.

Ερεινήστε κάθε γωνιά του μυαλού μου. Πάρτε τα κύτταρά μου και αφήστε τα να περιμένουν. Γιατί κάποια μέρα ένα άφωνο αγόρι θα ξεφωνίσει στο πτερουγίσμα μιας νυχτερίδας κι ένα κορίτσι θα ακούσει τις σταγόνες της βροχής που πέφτουν στο παράθυρο.

Κάψτε ό,τι απόμεινε και σκορπίστε τη στάχτη στον άνεμονα βοηθήσει τα λουλούδια να μεγαλώσουν.

Αν πρέπει να ενταφιάσετε κάτι, ας είναι τα λάθη μου, οι αδυναμίες μου κι όλες μου οι προκαταλήψεις απέναντι στο συνάνθρωπό μου.

ΔΩΣΤΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΜΟΥ ΣΤΟ ΘΕΟ.
ΕΑΝ ΚΑΝΕΤΕ ΟΛΑ ΑΥΤΑ ΕΓΩ ΘΑ ΖΩ ΓΙΑ
ΠΑΝΤΑ*

Λόγια ενός ξένου γιατρού

Ο νυχτερινός οδοιπόρος

Ο νυχτερινός οδοιπόρος συλλήφθηκε σαν μια αχτίδα λευκού φωτός. Επεσε πάνω στο κρυσταλλωμένο και διάφανο αίμα ενός αποκεφαλισμένου περιστεριού κι από εκεί αντανακλάστηκε στη μήτρα της πολλαπλής σύγχυσης. Κατά τη διάρκεια της κήσης οι συνεχείς αντανάκλασεις της αχτίδας στους καθρέφτες των ωρών, που ήταν αναπάντεχα τοποθετημένοι στη μήτρα, μετέτρεψαν το νυχτερινό οδοιπόρο σε αυτό που, εσφαλμένα ονομάζουμε, κοινός θνητός.

Το τραγούδι του φιδιού κατά τη διάρκεια της έναστρης νύχτας συντρόφεισε και σημάδεψε την παιδική ηλικία του νυχτερινού οδοιπόρου. Ήταν ένα παράξενο τραγούδι και σκοτεινό πολύ. Είχε από τη μουσική του ονείρου και τα λόγια του μιλούσαν έτσι:

Κοίτα, κοίτα, κοίτα.

Μέσα σε μια βραδιά βουβή
κάτω από νύχτιες εντολές,
αόρατες, καλά κρυμμένες
μες στην ψυχή των μαγισσών
που κατοικούν στους βράχους
δίπλα απ' τη λάσπη του σπιτιού σου
στάσου και θάψε,
θάψε τα εφτά θανάσιμα
τα εφτά θανάσιμα στάσου και θάψε
τον ανθρώπου αμαρτήματα

Πείνα και δίψα

φιλία, έρωτας, αγάπη.

Πατρότητα, μητρότητα

τα εφτά θανάσιμα αμαρτήματα

που όλους κυβερνούν

κι όλα απ' αυτά πηγαίνουν

διαταράσσουν το μηδέν

και αναστρέφουν πάθη

Βρέστα, βρέστα, βρέστα

σε ανθρώπου όρια κλεισμένα

στην παιδικών σας φίλων το χορμί

και μες σε μια βραδιά βουβή

δίπλα από τη λάσπη του σπιτιού σου

κάτω από νύχτιες εντολές,

αόρατες, καλά κρυμμένες,

στάσου και μες στη λάσπη θάψε.

Έξω μονάχα άφησε,

άσε έξω το κεφάλι
να σου θυμίζει μέσα,
μέσα σε κάθε σου βουβή
βουβή νυχτιά ετοιμά
τα εφτά αμαρτήματα.

Τα αυτιά πείνα και δίψα
έρωτας και φιλία τα μάτια.

Τα δυό ρουθούνια είναι
πατρότητα, μητρότητα

κι ενός παιδιού το στόμα η αγάπη

θάψα βαθιά μα έξω

ας' έξω το κεφάλι

από τον σπιτιού σου οδοιπόρε τη λάσπη

Κι αν φόβος στην καρδιά σου

βαθεί έχει φωλιάσει

από το πρώτο το ένα

ως το άλλο προινό,

είτε από πείνα θα' ναι

είτε από δίψα ίσως

πατρότητα, μητρότητα

από έρωτα η φιλία

μα όχι ακόμα από αγάπη

Ετσι τραγουδούσε το φίδι στο μυαλό και στην καρδιά του νυχτερινού οδοιπόρου κι αυτός τρώμαζε στον ύπνο του. Σκιές έβγαιναν στις γωνίες των δρόμων της ονειροπόλησής του. Γιγαντώνονταν και έπιαναν όλο το μήκος και το πλάτος του δρόμου. Κι αυτός μεγάλωνε μαζί τους και οι σκιές που μεγάλωναν μαζί του, άρχισαν να σκεπάζουν τον ουρανό. Όταν αραίωνε το σκοτάδι και φαινόταν ο ήλιος, άνοιγαν τα λευκά μνήματα των περισπούδαστων και σημαντικών νεκρών με την ξεχειλή εν ζωή σοφία τους και η δυσωδία της σήψης έμπαινε στην ψυχή του από το στόμα. Το μαρτύριο του νυχτερινού οδοιπόρου είχε αρχίσει.

II

Τις νύχτες, διαπεραστικές κραυγές σα ρομφαίες, έσπαζαν το φόβο του σε χιλιάδες κομμάτια, που μεγάλωναν και με τον καιρό ωριμάζαν, κάτι που είναι φοβερότερο από το μέγαλωμα. Και απέκτησε εκατομμύρια ώριμους φόβους. Τα όνειρά του δεν τα τάραζαν πια εφιάλτες γιατί η ζωή του είχε

γίνει ένα ταραγμένο όνειρο. Δεν μπορούσε να κάνει τίποτε άλλο παρά να συμβιβαστεί με αυτό. Κάθε άλλη προσπάθεια αποδείχτηκε μάταιη κι έτσι βυθίστηκε ακόμα περισσότερο. Κι εκεί, στα όρια αυτού του συμβιβασμού, άρχισε να αναδύεται προς την επιφάνεια του μυαλού του μια ανεξήγητη εικόνα. Τον πρώτο καιρό ήταν θολή και ασαφής. Αλλά σίγουρα ήξερε τι ήταν. Ένα μάτι. Καθαρά δεν μπορούσε να το δει, γιατί κάτι σαν ομίχλη το κάλυπτε. Ούτε το χρώμα, ούτε το ακριβές σχήμα του μπορούσε να διακρίνει. Αλλά ήταν ένα μάτι. Μάτι που τον κοιτούσε και τον έπιανε δέος και ανατριχίλα σε αυτή τη σκέψη. Τον παρακολουθούσε από κάτω, μα δεν ήξερε από πού. Ήταν ένα εξωπραγματικό μάτι, κάτι το αδιανόητο να συλληφθεί ως ιδέα ή εικόνα, παρά μόνο μπορούσε να εξηγηθεί ως αρρωστημένη πραγματικότητα που γεννιέται στους βυθούς των ωκεανών, όταν το φεγγάρι σκοτεινιάζει το φως των αστεριών.

Στην αρχή η εντύπωση του ματιού στην ψυχή του οδοιπόρου, δεν ήταν συνεχής. Όμως το όνειρο στο οποίο, από τη γέννησή του ήταν βυθισμένος, άρχισε να ανακαλύπτει τον πραγματικό του δρόμο. Κι έτσι το μάτι εισχωρούσε όλο και περισσότερο στη ζωή του. Αυτός ήξερε ότι κάπου τον παραμόνευε και η αγωνία έγινε μια συνεχής κατάσταση. Η ζωή του γινόταν χίλια κομμάτια και στη μήτρα της ανίας γονιμοποιούνταν και γεννιόνταν οι χειρότεροι φόβοι του, γιατί στη ζωή κάθε νυχτερινού οδοιπόρου πάντα πραγματοποιούνται οι μεγαλύτεροι φόβοι, ενώ οι προσδοκίες μικρών χαρών σκαίζουν σαν κομμένα τριαντάφυλλα στο βάζο.

Ένα ένα τα κάστρα της ψυχής του σωριάζονταν σε καπνισμένα ερείπια πάνω από τα οποία υψωνόταν η σημαία του θανάτου. Τώρα πια η ψυχή του ήταν γυμνή και έκθετη σε οποιοδήποτε μάτι. Παρ' όλα αυτά, η ύπαρξη ακόμα του σώματός του επέτρεπε μόνο σε ένα μάτι να την βασανίζει. Αυτό το άγνωστο μάτι που πιά το έβλεπε ολοκάθαρα. Τις νύχτες έρχονταν ρίγη συμφοράς και καυτός ιδρώτας σπύριζε το κρεβάτι του πυρετού του. Και ανθίζαν σε αυτό ασημένια λουλουδία, μαύρα με πέταλα που άνοιγαν και ξεπετάγονταν από μέσα κεφάλια φιδιών, με όλες τις μορφές των φόβων του. Άνοιγαν στόματα και έβγαιναν αιμάτινες γλώσσες που τον έγκλιφαν και δόντια που κατέρωγαν όλο το βράδυ το κορμί του, καθώς εκατοντάδες κοτσάνια μαύρων λουλουδιών έσκυβαν πάνω από όλες τις κυμπύλες των σνέιρων του όλο το βράδυ. Και όλα, τα κατέβυνε αυτό το ανελέητο μάτι που πάντα τον κοιτούσε από άγνωστη κατεύθυνση.

Μάταια αναζητούσε τη σωτηρία στη μέρα. Μαύρο σάβανο κάλυπτε τον ουρανό. Νεκρική πομπή η πορεία του ήλιου. Βασανιστικά κλυούσε η μέρα. Τα άνηχα γύρω του αντικείμενα, τις ποθητές μορφές έπαιρναν. Κι ο νυχτερινός οδοιπόρος μαζί τους μιλούσε. Για τα όνειρά του τους έλεγε, για τις παλιές του επιθυμίες, τους έρωτές του, τις φιλίες, τα

παιδικά του χρόνια, για τους προβληματισμούς του τους μιλούσε. Όταν όμως σταματούσε να μιλάει περιμένοντας κάποια απάντησή τους, τότε... Τότε τα αντικείμενα γύρω του, βουβή, άπως μέναν, να τον κυκλώνουν άρχιζαν. Μέσα από αυτά, ψυχές νεκρών ανθρώπων έβγαιναν, στον αφύχτων αντικείμενων τα σχήματα, μέσα τους που είχαν μπει. Τώρα τον κυκλώναν. Τον έκλειναν και δεν μπορούσε να ανασώσει. Πνιγόταν και τα μάτια του τόσο κοκκίνιζαν όσο να στάζουν αίμα. Κι έπιαν οι ψυχές το αίμα και πίσω γύριζαν να ξανακαταλάβουν τα αντικείμενα.

Μα πιο πολύ, πιο πολύ τον φόβιζαν οι άνθρωποι. Των προσώπων τους τα σχήματα, είχαν χάσει την υπόστασή τους. Στο δρόμο ένοιωθε να είναι σε κλειδί. Τα προσώπα τους μετασχηματίζονταν στις μορφές των νυχτερινών, μαύρων λουλουδιών. Όταν του μιλούσαν, γλώσσες αιμάτινες περίμενε να δει και δόντια που θα καταφάνε το κορμί του. Στων ματιών τους τη θέση, δύο μαύρες τρύπες έχασκαν που πίσω από αυτές, μαύρο σκοτάδι δέσποζε. Κι αυτό ήταν που περισσότερο τον τρομοκρατούσε, γιατί από κεί θα μπορούσε να πεταχτεί ο,τιδήποτε. Τα χέρια τους τανάλιες και το γέλιο τους σφίξιμο.

Έτσι κυλούσαν οι μέρες και οι νύχτες του νυχτερινού οδοιπόρου. Κι ένα βράδυ που με τρόμο έπεσε στον ανελέητο κήπο του κρεβατιού του, μπήκε στο χώρο του ακατανόητου. Το μάτι δέσποζε στις τρίπες του μυαλού του. Τον τέντωνε τις ίνες των νεύρων του. Τον καλούσε. Φοβόταν. Εκκליγε. Ψυχοπομπά του λόνου του δαιμόνι, έσκυβαν πάνω του, από των δοκρών το κάλεσμα. Εξω ήταν ακόμα νύχτα. Για τους πολλούς ανθρώπους νύχτα, γιατί η δική του ζωή ήταν πάντα έτσι. Ντύθηκε το ρούχο της ασπύγνωσης και το 'θασε από το μοναχικό του δωμάτιο.

III

Εξω, της πόλης τα φώτα. Οι ψυχές των νεκρών κτιρίων. Πια, δεν τους έδινε σημασία. Προχωρούσε σκυφτός χωρίς να ξέρει το δρόμο. Προχωρούσε ώρα πολλή χωρίς να νοιώθει τίποτα. Κάποτε κατάλαβε πως είχε αφήσει πίσω του την πόλη. Για πάντα. Ακολουθούσε δρόμους σκοτεινούς, άγνωστους. Τα σύννεφα της νύχτας σύντομα έφεραν βροχή. Ο άνεμος φυσούσε κι έριχνε με δύναμη πάνω του τη βροχή. Αυτός περπατούσε χωρίς να νοιάζεται. Χωρίς να κοιτά και χωρίς να σκέφτεται. Κάτι τον οδηγούσε κάπου. Περνούσε ερημίες ατελείωτες και το ουχλιαχτό του λίκου έφτανε ανατριχιαστικό στα αυτιά του. Το σκοτάδι και οι άγνωστες οικίες που ξεπετάγονταν άεσφα μπροστά του, στα μάτια του μπαιναν και τον έσφιγγαν τη ψυχή. Συνεχώς ανόσωνε τον αέρα των νεκροθαλάμων, γιατί η βροχή που πότιζε το χώμα και χαράκιωνε το πρόσωπό του, δεν ήταν παρά των νεκρών ο ιδρώτας.

Εδώ και ώρα, είχε την εντύπωση ότι άκουγε βήματα πίσω του. Δεν τολμούσε όμως να γυρίσει και να δει. Στην αρχή το πήρε σαν ένα γένημα της φαντασίας το, που το σκοτάδι τον είχε αλαφραστεί. Καθώς όμως όσο πήγαινε συνέχισε να ακούει βήματα, ο φόβος του μεγάλωνε. Και κάποτε δεν άντεξε άλλο. Γύρισε πίσω το κεφάλι του και κοίταξε. Κανείς. Τίποτα δεν φαινόταν μέσα στη σκοτεινιά. Τώρα το μόνο που άκουγε ήταν ο θόρυβος της βροχής πάνω στη λάσπη. Στάθηκε έτσι ακίνητος για λίγο και μετά συνέχισε και πάλι. Ίσως τόσο ώρα να άκουγε τα βήματά του, όμως τώρα ο ήχος των βημάτων εξακολουθούσε και η αίσθηση ότι και κάποιος άλλος ήταν εκεί κοντά, γινόταν όλο και εντονότερη. Ξαφνικά γύρισε ατότομα και πάλι προς τα πίσω κι έμεινε παγωμένος στη θέση του. Λίγα εκατοστά μπροστά του βρισκόταν ένα κορίτσι σε άσπρο φόρεμα.

Δεν ήταν περισσότερο από δέκα χρόνων και ήταν ψηλό για την ηλικία του. Είχε μαύρα κυματιστά μαλλιά που έφταναν ως τη μέση. Το πρόσωπό του το στόλιζαν δύο μεγάλα γαλάζια μάτια. Φορούσε ένα κατάλευκο μακρύ φόρεμα που έφτανε μέχρι τους αστραγάλους. Σα να φώτιζε στο σκοτάδι. Τα πόδια του ήταν ξυπόλυτα. Ο νυχτερινός οδοιπόρος ένοιωθε το αίμα να έχει παγώσει στις φλέβες του. Το κορίτσι τον κοιτούσε χωρίς να μιλά. Η βροχή που είχε κολλήσει τα ρούχα και τα μαλλιά του νυχτερινού οδοιπόρου, φαίνεται δεν άγγιζε το κορίτσι γιατί τα μαλλιά της και το κατάλευκο φόρεμα, στεγνά, ανέμιζαν ανάλαφρα στο νυχτερινό αέρα. Ξεπερνώντας τον πρώτο του φόβο, ο νυχτερινός οδοιπόρος άπλωσε το χέρι του να αγγίξει το κορίτσι. Αυτό όμως έκανε πίσω και δεν τον άφησε. Μετά άρχισε να βαδίζει στο δρόμο που κι αυτός ακολουθούσε. Κι ο νυχτερινός οδοιπόρος συνέχισε την πορεία του πίσω από το κορίτσι. Σε λίγη ώρα συνειδητοποίησε ότι τον οδηγούσε. Αφέθηκε σε αυτό και όταν το κορίτσι σταμάτησε τότε σταμάτησε κι εκείνος δίπλα του. Εκείνη τη στιγμή, ξαφνικά πολύ, ο ουρανός άρχισε να ροδίζει. Φάνηκε ένας ολόκληρος ήλιος που διέσχισε με μεγάλη ταχύτητα τον ουρανό και ξαναχάθηκε στη δύση. Τα αστέρια έκαναν το ίδιο κι άφηναν φωτεινές γραμμές στον ουράνιο θόλο. Κι ύστερα πάλι ο ήλιος επανέλαβε την ξέφρενη πορεία του. Κι ύστερα πάλι και πάλι. Σε λίγα λεπτά πέρασαν αμέτρητες μέρες και νύχτες που βόηχαν το νυχτερινό οδοιπόρο να κοιτάξει τη σκιά του, η οποία μεγάλωνε και μίκραινε γρήγορα διαγράφοντας κύκλους. Όταν πρόσεξε πως το κορίτσι δε ρίχνει καθόλου σιά, ο ήλιος σταμάτησε στην ανατολή. Κι τότε είδε ότι το κορίτσι είχε μεγαλώσει. Είχε γίνει μια γυναίκα πανέμορφη, περίπου στην ηλικία του. Και ενώ την κοιτούσε προσπαθώντας να καταλάβει τι σημαίνουν όλα αυτά, η κοπέλλα με το άσπρο φόρεμα προχώρησε προς μια κατεύθυνση. Η ματιά του την ακολούθησε και είδε την είσοδο ενός δάσους. Το αναγνώρισε. Ποτέ δεν είχε ξανάρθει εδώ, ούτε τίποτα γι' αυτό είχε ακουστά. Ήταν

το Μαύρο Δάσος. Και το έλεγαν έτσι, γιατί τόσο ψηλά τα δέντρα ήταν και πυκνά τα φύλλα τους, που σπάνια κάποια ακτίνα φωτός περνούσε ανάμεσά τους. Εκεί πέρα ήταν συνεχώς σκοτάδι και νύχτα. Βάδισε κατα κεί, πίσω από την κοπέλλα. Όταν πέρασε τα πρώτα δέντρα ένα σφίξιμο ξύπνησε στην ψυχή του και ένοιωσε να έχει παγιδευτεί εκεί μέσα. Κι εκεί ήταν σίγουρος πως θα έβρισκε το μάτι. Καθώς πήγαινε διαπίστωσε ότι η κοπέλλα είχε χαθεί. Τον βασάνιζε πολύ η σκέψη της. Τι έγινε το κορίτσι; Ήταν το ίδιο πρόσωπο με αυτή τη νέα γυναίκα ή ενώ φώτιζε και σκοτεινιάζε τόσο γρήγορα έφυγε το κορίτσι χωρίς να το καταλάβει και τη θέση του πήρε αυτή η γυναίκα. Αλλιώς πώς έγινε να μεγαλώσει τόσο γρήγορα; Από την άλλη φαινόταν να είναι και οι δύο το ίδιο πρόσωπο σε διαφορετικές ηλικίες. "Έπρεπε να προσέξω το κορίτσι" σκέφτηκε. Κι ενώ σκεφτόταν αυτό και βάδιζε με κάποιο φόβο στο Μαύρο Δάσος είδε ξαφνικά να εμφανίζεται μπροστά του και πάλι η γυναίκα με το άσπρο φόρεμα. Τότε κάτι παράξενο άρχισε να γίνεται μέσα του. Ένα βάρος που ερχόταν κι έφευγε κι ένα θόλωμα στο μυαλό, του έκοβαν την ανάσα. Και για μια μόνο στιγμή σκοτεινίασαν εντελώς όλα γύρω του και μέσα του. Κι όταν ξανάδε μπροστά του απομακρυνόταν από αυτόν μια μορφή. Λες κι είχε βγει από μέσα του. Κι είχε βγει από μέσα του. Τώρα βάδιζε προς τη γυναίκα με τα άσπρα. Της έπιασε το χέρι και οι δύο μαζί κοιτούσαν το νυχτερινό οδοιπόρο ο οποίος ένοιωθε όλες τις διαστάσεις του τρομού καθώς είδε αυτή τη μορφή. Έμοιαζε εκκλησιακά με την άλλη γυναίκα και είχαν την ίδια ηλικία. Όμως κανένα από τα ωραία χαρακτηριστικά της δεν είχε. Αντιθέτως ήταν το πιο άσχημο πλάσμα που είχε δει ποτέ του. Χώλιανε στο περπάτημα και φορούσε ένα κατάμαυρο ξεσκασμένο μακρύ φόρεμα, που φαινόταν κάτω από τις τρέπες του πληγές στο σώμα της γυναίκας. Όσο την κοιτούσε τόσο μεγάλωνε η απέχθειά του και τόσο έβρισκε ομοιότητες με την άλλη γυναίκα. Γύρισε το κεφάλι του με αποτροπή. Όταν ξανακοίταξε, είχαν χαθεί και οι δύο. Άρχισε να τρέχει και να τρέχει. Δεν κατάλαβε για πόση ώρα. Μόνο κάποτε, αποκατωμένος, έπεσε ανώκελα πάνω σε ένα πυκνό στρώμα φύλλα. Το στήθος του ανεβοκατέβαινε γοργά και έκαιγε η ανάσα του. Έμεινε εκεί έτσι, να κοιτάζει πάνω, τα ψηλά και επιβλητικότερα δέντρα. Κι όπως κοιτούσε ένοιωθε να τον κοιτούν κι αυτά σαν άνθρωποι που έχουν σκύψει πάνω του. Το θρόισμα των φύλλων έμοιαζε με ομιλία κι ύστερα πρόσεξε πως δεν ένοιωθε τον παραμικρό αέρα. "Αυτά τα δέντρα είναι ζωντανά" είπε δυνατά κι ανατρίχιασε, περισσότερο από τον ήχο της φωνής του παρά από τη διαπίστωση. "Δεν είναι δυνατόν να συμβαίνει κάτι τέτοιο" ξανάπε δυνατώτερα και η φωνή του ξένη εντελώς σε αυτό το πρωτόγνωρο περιβάλλον. Ξεσήκωσε ένα πανδαμόνιο ήχων, συνοδευόμενο από κάθε λογής κίνηση των κλαριών των δέντρων.

Σηκώθηκε και πλησίασε στον πελώριο κορμό του κοντινότερου δέντρου. Τον άγγιξε κι ένοιωσε πως ενοχλήθηκε το δέντρο. Και κάτι τέτοιο φαίνεται συνέβη, γιατί ένα κλωνάρι λήγισε και έσφιξε το νυχτερινό οδοιπόρο σε ένα δυνατό αγκάλιασμα. Μάταια προσπαθούσε να ελευθερωθεί. Σε λίγο φάνηκε η κοπέλλα με το ολόλευκο μακρύ φόρεμα και τα μαύρα μακριά μαλλιά. Πλησίασε το δέντρο και κάτι φάνηκε ψιθυριστά να του λέει. Μετά από αυτό έγινε μια εκκωφαντι-

κή ησυχία και το δέντρο ελευθέρωσε το νυχτερινό οδοιπόρο. Όλα γύρω του είχαν σωπάσει και τίποτα δεν κουνούσε. Η κοπέλλα είχε για άλλη μια φορά χαθεί. Ο νυχτερινός οδοιπόρος τώρα χαμογελούσε. Ερίξε μια ματιά γύρω του και ακολούθησε με σιγουριά το μονοπάτι. Είχε κολλήσει το αυτί του στον κορμό του δέντρου και είχε κρυφακούσει τη συνομιλία τους. Νόμιζε πως τα ξεγέλασε, αλλά δεν ήξερε ότι τον είχαν αφήσει να κρυφακούσει. Γιατί τα αιωνόβια

δέντρα του Μαύρου Δάσους ποτέ δεν αφήνουν να τους κλέψουν τα μυστικά και μόνο σε μια περίπτωση επιτρέπουν σε κάποιον να τα μάθει.

IV

Ο νυχτερινός οδοιπόρος βράδιζε ξέροντας πια πού πηγαίνει και πού θα έβρισκε το παντοδύναμο αυτό μάτι για να βρει και τη λύτρωση. Ωρες περπατούσε και βρέθηκε κάποτε στο ξέφωτο που γύρευε. Τα πάντα είχαν σωπάσει και περίμεναν. Στων δέντρων το άνοιγμα, ένα λαμπρό γεμάτο φεγγάρι να δεσπόζει στο κέντρο του νυχτερινού ουρανού. Το φως του το απορροφούσε ένα μαύρο πανύψηλο κάστρο στο κέντρο του ξέφωτου. Στον κάστρον την πύλη στεκόταν η κοπέλλα με το λευκό φόρεμα. Ο νυχτερινός οδοιπόρος προχώρησε κατά κεί. Η πύλη άνοιξε και μπήκαν στο προαύλιο του κάστρον. Μετά ανέβηκαν μια μεγάλη κλιμακωτή πέτρινη σκάλα. Η κοπέλλα προχωρούσε μπροστά. Άνοιξε χωρίς να αγγίζει μια βαριά ξύλινη πόρτα και πέρασαν σε ένα μακρύ διάδρομο με αναμμένους δαυλούς να κρέμονται στους τοίχους. Εφτάσαν σε μια μεγάλη μαύρη πόρτα και η κοπέλλα με το λευκό φόρεμα σταμάτησε. Κοίταξε το νυχτερινό οδοιπόρο και παραμέρισε. Αυτός προχώρησε κι έσπρωξε την πόρτα. Άνοιξε αργά, τριζόντας, και όταν άνοιξε διάπλατα φανερώθηκε ένας τεράστιος κυκλικός χώρος με πανύψηλους τοίχους οι οποίοι κατέληγαν σε ένα μεγάλο θόλο. Το δάπεδο ήταν κρυστάλλινο και ξέφυγε από κει ένα αμυδρό γαλαξοπράσινο φως σαν να ερχόταν κατευθείαν από τους βυθούς των ωκεανών.

Όταν όμως ο νυχτερινός οδοιπόρος άνοιξε την πόρτα, δεν ήταν αυτά που πρώτα πρόσεξε. Αμέσως είδε κάτι που του έκοψε την ανάσα κι έμεινε να κοιτάει ώρα, σαν χαμένος. Μετά γύρισε να δει την κοπέλλα. Στεκόταν δίπλα του ατάραχη και ανέκφραστη όπως πάντα. Απλώσε το χέρι του να την αγγίξει κι αυτή τον άφησε. Το χέρι όταν πέρασε μέσα από το σώμα της και βγήκε από την άλλη μεριά. Αυτή τον κοιτούσε πάντα ανέκφραστη. Τράβηξε το χέρι του και ξανακοίταξε στο αρχικό σημείο.

Στον απέναντι τοίχο, σε αρκετό ύψος από το φωτεινό κρυστάλλινο δάπεδο, με ένα χοντρό μαύρο παλούκι στο στήθος κρεμόταν το κορίτσι με το λευκό φόρεμα. Το πρώτο κορίτσι που είχε δει και μετά το έχασε όταν περνούσαν γρήγορα πια οι μέρες και οι νύχτες, έξω ακριβώς από το Μαύρο Δάσος. Τώρα ήταν εκεί νεκρή και καρφωμένη στον τοίχο με μια λωρίδα αίμα στο λευκό της φόρεμα. Αίμα που έτρεχε πάνω στο φωτεινό κρυστάλλινο δάπεδο, δίνοντας σ' αυτό το σημείο ένα μώβ χρώμα.

Και ξαφνικά τα μάτια του νυχτερινού οδοιπόρου φωτίστηκαν και δάκρυσαν. Επεσε στο πάτωμα και έλαμγε με λυγμούς δυνατά. Έλαμγε για όλη του τη ζωή, για όλους του

τους φόβους και τα λάθη. Μα πιο πολύ έλαμγε γιατί αναγνώρισε το νεκρό κορίτσι και την κοπέλλα με το άσπρο φόρεμα, όπως και την άλλη, την άσχημη με τα μαύρα κουρελιασμένα ρούχα. Η κοπέλλα δίπλα του τον πλησίασε. Αυτός σήκωσε τα μάτια και την κοίταξε. Ήταν αργά πια να της απολογηθεί. Μόνος του την είχε σκοτώσει, όταν κοριτσάκι ακόμα, έμπηγε το κοντάρι στο στήθος της ζωής του. Τώρα πια δεν υπήρχε καμία σωτηρία, καμιά λύτρωση. Μόνος του δημιούργησε αυτό το απαίσιο πλάσμα με τα μαύρα, δίδυμη αδελφή της ωραίας του ζωής. Μόνος του έχτισε αυτό το κάστρο κι αυτό το μάτι να τον βασανίζει. Μόνος του. Βαθείά μέσα στα αλσάκια του μυαλού του. Πέτρα την πέτρα το έχτιζε, από τότε που άκουγε το τραγούδι του φιδιού κι έθαψε τον εαυτό του μέσα στη λάσπη του σπιτιού του. Τώρα είχαν όλα τελειώσει, κι έμεινε το τραγικό φινάλε. Σηκώθηκε και πλησίασε την κοπέλλα με το λευκό φόρεμα που θα μπορούσε να ήταν η ζωή του και που τώρα είχε σταθεί στο κέντρο του δωματίου. Την πλησίασε μέχρι που το σώμα του μπήκε στο άλλο δικό της και γίναν ένα. Κοίταξε πάνω ψηλά το θόλο που άρχισε να ανοίγει. Όταν αυτός άνοιξε τελείως, φάνηκε το μάτι. Στο κέντρο του κύκλου που σχημάτιζε ο ανοιχτός θόλος, δεσπόζε το νυχτερινό φεγγάρι. Πάνω από το κάστρο και πάνω από το Μαύρο Δάσος. Τα δέντρα είχαν βουβαθεί και οι σκέψεις τους ήταν στις ρίζες τους. Τα στοιχεία των δάσους είχαν κρυφτεί στις κοιλιάς των δέντρων. Τα αλαλιασμένα ζώα είχαν χωθεί στη σιγονιριά της φωλιάς τους. Σε λίγο, όλα θα τελείωναν και θα είχαν όλα ξεχαστεί. Από την πόρτα του δωματίου η κοπέλλα με τα μαύρα ρούχα κοιτούσε κι ένα δάκρυ κύλησε στο μαγουλό της.

V

Το φεγγάρι, παρ' όλο που γεμάτο, δεν φωτίζε καθόλου έξω από τα όρια της περιμέτρου του. Μονάχα, κρεμόταν σα μια φωτεινή κηλίδα αίματος στον κατάνυδρο ουρανό. Κρεμόταν εκεί κατακόκκινο σα μάτι. Όμως, μάτι, όχι που κοιτά για να δεις μέσα από αυτό. Από κάτω, τα κυπαρίσσια λήγνιζαν με αποτροπή τις κορφές τους προς τις σσιτισμένες ψυχές των νεκρών. Ψυχές που τις φρουρούσε ενός δαίμονα των ωρών το ουρλιαχτό. Οι σάπιες καρδιές ήταν τα κελιά τους. Η ανυπαρξία χώρων και χρόνων αποτελούσε την πλήρη εκδήλωση του μηδενός, σε μια κατάσταση που δεν μπορεί να υποπέσει στην ανθρώπινη αντίληψη. Και μόνο μπορούμε να πούμε ότι σε αυτή την κατάσταση οι φυλακισμένες ψυχές "είδαν" μέσα από το μάτι του κόκκινου φεγγαριού να περνά ο Νυχτερινός Οδοιπόρος.

*Το κείμενο επιμελήθηκε ο
Αλέξανδρος Ανδρουλάκης*

